

# Nogometaš



LUKA MODRIĆ

# NAJBOLJI IGRAČ NA SVIJETU

VATRENI SE VRATILI  
NA ZEMLJU

REKORDER KEK  
NAPUSTIO RIJEKU

DINAMO BLIZU  
EUROPSKOG PROLJEĆA



## Nogometaš

- 4 FIFA THE BEST
- 8 MODRIĆ NAJBOLJI NA SVIJETU
- 10 MODRIĆEVE KRITIČNE ERE
- 12 POSTRUSKI VATRENI MAMURLUK
- 14 HUNS-ov POUČAK: DEJAN MAKSIMOVIĆ
- 15 LISTOPAD - MJESEC MENTALNOG ZDRAVLJA
- 16 NOVOSTI S UCN-a I KAMPA
- 17 MENTALNI TRENING
- 18 VELIK BROJ STRANACA U HNL-u
- 20 PORAST NASILJA I HULIGANSKIH ISPADA
- 22 PRVA RUNDA HNL-a 2018./19.
- 24 DINAMOV VELIKI ISKORAK
- 26 ODLAZAK NAJDUGOVJEČNIJEG TRENERA

## NAJBOLJI JE IZ HRVATSKE

Jednoga dana, za 15 do 20 godina, kažu iskusniji ljudi, postat ćemo svjesni dosega 2018. godine! Sve ono što se u njoj dogodilo kad je nogomet u pitanju, i što se još događa, spada u okvir najljepšeg od svih snova. Poveznica svih tih dosega je jedan jako veliki nogometaš, kojem se svijet naklonio (i) u Londonu, na FIFA-inoj gala svečanosti proglašenja najboljih pojedinaca sezone 2017./18.

Činjenica da je to Hrvat je zapravo onaj šlag na raskošnoj torti koju je reprezentacija Hrvatske umijesila u povijesnom pohodu na Svjetskom prvenstvu u Rusiji. Tamo je specijalna komisija FIFA-e za najboljeg igrača turnira proglasila Luku Modriću. Nedugo kasnije UEFA je istog genijalca nogometa proglasila najboljih igračem Europe, da bi se priča zaključila FIFA-inom nagradom The Best, najboljem igraču svijeta!

Za sezonu, praktično godinu (prosinac 2017.), koja je startala naslovom svjetskog klupskog kupa i Zlatnom loptom, Luka Modrić ispisao je priču života. U svibnju je osvojio 4. Ligu prvaka, ujedno i treću uzastopno s Real Madridom te ušao u legendu elitnog natjecanja i najelitnijeg svjetskog kluba. Onda je na Svjetskom prvenstvu u Rusiji poveo Hrvatsku u boj za mjesto u povijesti Vatrenih, barem na razini uzora im iz 1998., odnosno bronce u Francuskoj. Ne da su izjednačili taj doseg nego su ga i premašili, Vatreni su postali viceprvaci svijeta. Zbog svega što je značio, kako u Realu tako i Hrvatskoj, treneri, igrači, novinari, navijači iz cijelog svijeta, proglasili su ga najboljim!

Dok pišemo o tome stvari djeluju previše lagane koliko god su riječi grandiozne. Upravo zato će odmak vremena dati pravu dimenziju dosegu, kako momčadskom, tako i Modriću, koji će biti ravan zlatnim i praktično nezamislivim doživljajima za „malu Hrvatsku“.

Nogomet kao i život ide dalje.  
Postruska era odaje težinu oporavku od

slavljeničkog mamurluka. Krenula su i klupska natjecanja, a već je prva faza u HNL-u odala dvije bistrice tendencije. Prva da su obnovljeni travnjaci od strane gradova i HNS-a u Puli, Zaprješću, Zagrebu (Kranjčevića, Maksimir) i Koprivnici, doprinijeli kvalitetnijoj igri, ali i doživljaju prvenstvenih utakmica. Druga je da je Dinamo vratio status uvjerljivog lidera te se u ovoj sezoni teško prepoznaje ikoji ozbiljniji konkurent za prvo mjesto. Međutim, ono što je donijelo veliku novost i pogotovo sreću navijačkom puku Modrih, to je, zasada, trend izvrsne i natjecateljski plodne igre u Europi. Momčad Nenada Bjelice uistinu je blizu da zaključi jednu višedesetljetnu negativnu tradiciju da ispadne iz Euro kupova još u jeseni.

Bavimo se i negativnim trendom povećanja stranih igrača u HNL-u te posljedično kontinuiranim smanjivanjem baze igrača koji mogu biti pozvani pod reprezentativni stijeg. U sličnom tonu tematiziramo velike rizike kojima se izlažu najveći talenti HNL-a kada (pre)rano odlaze u inozemne klubove. Nažalost, huliganski ispadi su opet u centru pažnje.

HUNS-ova protokolarna agenda je prepuna, kao i obično, a ovaj put ističemo projekt nabavke aparata za UZV srca, poželjne posljedice Kampa za igrače bez ugovora, prisutnost na The Bestu u Londonu, najava seminara o psihičkom zdravlju igrača i još mnogo toga.



### Impressum

Godina 4 / broj 15  
Listopad 2018

### Nogometaš

Glasilo Hrvatske udruge  
"Nogometni sindikat"

Izvršni urednik: Mario Jurić  
Vanjski suradnici: Robert Matteoni,  
Mladen Bariša  
Lektorica: Olivera Peroli Žodan  
Grafika i dizajn: Drei Design  
Tisak: Znanje d.o.o.

NOGOMETAŠ IZLAZI  
SVAKA TRI MJESECA



Foto: FIFA Getty Images

SVEČANA DODJELA FIFA THE BEST NAGRADA U LONDONU, PODVUČENO HRVATSKIM ŠTIHOM

# FANTASTIČNO PRIZNANJE JEDINSTVENOM LUKI MODRIĆU

U glamuroznom ozračju londonskog Royal Festival Halla, nogometni je svijet dobio – novog kralja! Kroz prestižnu nagradu – The Best Player, FIFA je za svjetskog nogometnog vladara inaugurirala – Luku Modrića! Najbolji hrvatski nogometaš i kapetan nacionalne momčadi time je zaokružio trilogiju: proglašen je prvim igračem Svjetskog prvenstva u Rusiji, a najboljim su ga u 2018. proglasile i UEFA i FIFA.

Samo je jedan igrač prije Modrića objedinio titule najboljeg igrača Svjetskog prvenstva i nogometaša godine u FIFA-inoj režiji. Bio je to Brazilac Romario 1994. No, nitko prije Modrića nije proglašen laureatom istovremeno, u izboru UEFA-e i FIFA-e!

Postoji li ovog trenutka ijedan Hrvat koji je u poslu kojim se bavi – najbolji na svijetu? Izabran od najvećih autoriteta unutar miljea u kojemu djeluje?

Nijedan izbor nije savršen. Većina ih je podložna subjektivizmu ispitanika. No, FIFA je u svojoj sveobuhvatnoj anketi uspjela u značajnoj mjeri devalvirati subjektivnost, a osnažiti demokratičnost uzorka biračkog tijela. Kako Svjetska nogometna federacija bira svoje laureate? Postoje definirana pravila glasovanja, razlučena u četiri segmenta (od kojih svaki participira s 25%). U FIFA-inoj anketi ravnopravno sudjeluju izbornici svih reprezentacija, pripadajući kapetani momčadi (kao predstavnici igrača), novinari (iz zemalja, FIFA-inih članica) te

navijači (posredstvom društvenih mreža). Kada je FIFA obznanila da su u užu krugu za nagradu "The Best Player" ušli Cristiano Ronaldo, Luka Modrić i Mohamed Salah, činilo se kako je Portugalac u izvjesnoj prednosti. Posebice kroz očitovanja navijača. Iz vrlo prozaičnog razloga: radi se o najpopularnijem svjetskom sportašu! Već 2016. Ronaldo je probio barijeru od 200 milijuna pratitelja na društvenim mrežama diljem svijeta. Danas Portugalca na Instagramu prati 142 milijuna ljudi. Na Facebooku još 120 milijuna. Istovremeno, Modrića "nadzire" tek 15 milijuna ljudi na Instagramu.

Ronaldovu kandidaturu podržala je i respektabilna statistika. U sezoni 2017./18.

Nagrada The Best Player (u sadašnjem izdanju i obliku) segmentom je projekta kojeg je osmislio Zvonimir Boban, jedan od najbližih suradnika FIFA-inog predsjednika Giannija Infantina. Za izradu statue Boban je angažirao hrvatsku akademsku slikaricu Anu Barbić Katičić. Ona je autorica vizualnog identiteta nagrade The Best.

odigrao je za madridski Real 44 utakmice i postigao 44 gola, uz 8 asistencija. Razložno je dobio medijsku titulu "stroja za golove". Iako niti brojke "nogometnog faraona" nisu zanemarive. Egipćanin Salah odigrao je 52 utakmice i pritom postigao 44 gola te čak 16 puta asistirao. Uz bitnu distinkciju: za razliku od Salaha, Ronaldo je osvojio Ligu prvaka!

Prvi put u posljednjih deset godina među finalistima nije bilo Lionela Messija (a prvi put u 15 godina da se u najužem krugu kandidata nije pojavio igrač Barcelone). Već i ta činjenica "protežirala" je Cristiana Ronalda. Naime, u proteklih deset godina



Foto: FIFA Getty Images



FIFA je na priredbi u Londonu proglasila najbolje u 2018. Uz Modrića i Deschampsu među laureatima su još Thibaut Courtois (najbolji vratar), Marta (najbolja nogometašica), Reynold Pedros (najbolji trener ženske ekipe), navijači Perua (najbolji navijači). Dodijeljene su i dvije posebne nagrade: za fair-play (Lennart Thy) te nagrada Ferenc Puskas za najljepši gol (Mohamed Salah).

naslov najboljeg igrača svijeta bio je "rezerviran" za spomenuti dvojac. Obojica imaju impresivan marketing i moćnu PR infrastrukturu, što u nadmetanjima kod izbora može biti od presudne važnosti.

Nagradu za najboljeg nogometaša FIFA dodjeljuje od 1991. do 2009. Činila je to samostalno, a u razdoblju od 2010. do 2015. u suradnji s France Footballom. U tom razdoblju nagrada se zvala FIFA Zlatna lopta. Nagrada pod imenom The Best ustanovljena je 2016. Do svečane



FIFA i Međunarodna udruga profesionalnih nogometaša (FIFPro) proglasili su i najbolju momčad u 2018. U najboljih 11 na svijetu uvršteni su: De Gea – Dani Alves, Varane, Ramos, Marcelo – Modrić, Kante – Mbappe, Messi, Hazard – Ronaldo.

večeri u londonskom Royal Festival Hallu nagrade je primilo četrnaestero ljudi: Messi i Ronaldo – pet puta, brazilski (mnogi će dodati i prefiks – originalni) Ronaldo i Zidane triput, Ronaldinho dvaput te po jednom Figo, Romario, Weah, R. Baggio, Rivaldo, Matthäus, van Basten, Kaka i Cannavaro.

No, strahovi od djelovanja menedžerskih urota, uz potporu društvenih mreža, pokazali su se posve promašenima. Modrićeva pobjeda bila je čista i impresivna. Pridobio je čak 29,05% biračkog tijela. Ronaldo 19,08, a Salah 11,23%. Čak 83 izbornika i 69 kapetana nacionalnih momčadi Modrića smatra najboljim. Sveukupno je ostvario 152 prva mjesta. Ronaldo ih je prigrabio svega 66. Priču o Modriću podržali su i mediji diljem svijeta. Objektivno, o Ronaldu i Messiju ionako su već sve napisali. A životopis Luke Modrića toliko je intrigantan da bi mogao zainteresirati i neke holivudske sineaste. U fabuli o jednoj nesvakidašnjoj karijeri ističu se prizori o petogodišnjem pastiru, koji štiti obiteljsko stado ovaca od očnjaka gladnih vukova. Potom i djetinjstvo obilježeno ratnim stradanjima.

Uz priču o djedu Luki Modriću (po kojemu je najbolji svjetski nogometaš dobio ime), kojega je na kućnom pragu "prerezao" četnički rafal. Zatim izbjeglištvo u Zadru, gdje je tijekom rata u hotelskoj sobi živjela cijela obitelj Modrić.

Onda su uslijedila i nogometna stradanja. Voljeni klub, splitski Hajduk odbio ga je s obrazloženjem da je mali i nejak. Na preporuku Tomislava Bašića (trenera u Zadru), skrb o "malom dječaku koji bi mogao postati veliki igrač" preuzeo je Zdravko Mamić. A on je "neplivača" bacio u "najdublju vodu". Poslao ga je u



Foto: FIFA Getty Images

mostarski Zrinjski – na kaljenje. Tjelesno inferiorni tinejdžer morao se tući s fizički nadmoćnijim "hrkalijama" na travnjacima BiH Premijer lige.

S preporukama "preživljavanja u svim nogometnim uvjetima" vratio se u Dinamo. Da bi ga Mamić poslao – u zaprešićki Inter. Putovao je Modrić svakodnevno iz Zaprešića (autobusom i tramvajem) u Maksimir – na klupski ručak. A Inter se s Hajdukom borio za naslov. Možda bi "div iz predgrađa" i postao prvakom HNL-a da Mamić u zimskoj stanci nije Modrića doveo u Dinamo!

Luka se talentom i radnim navikama uspio nametnuti u Dinamu, potom u Tottenhamu, madridskom Realu, hrvatskoj reprezentaciji, a naposljetku i cijelom nogometnom svijetu.

Priredba u Royal Festival Hallu kulminacija je Modrićeve nogometne karijere, ali

i životnih doseg. Držeći u ruci statuu namijenjenu najboljem nogometašu svijeta pogledom je tražio u dvorani pojavu Zvonimira Bobana. Predstavio ga je kao svog nogometnog idola, uz kojega je kao klinac odrastao. Ali i kao svog životnog uzora, koji ga je inspirirao da stigne do kraljevske dvorane. – Za nas klince, Vatreini su 1998. bili nešto posebno – kazao je Modrić.

Jednako emotivno, Lukin je govor doživio i Zvone Boban. Nije mogao, ali niti želio suspregnuti suze. Bez zavisti i jala, Modrićev je uspjeh doživio kao trijumf (nogometne) obitelji kojoj i sam pripada. Prije Modrića jedino je Davor Šuker 1998. bio finalist izbora za najboljeg svjetskog nogometaša. "Zlatna kopačka" francuskog Mondiala završila je na trećem mjestu, iza pobjednika Zinedinea Zidanea te Brazilca Ronaldo.

Nažalost, događaj u Royal Festival Hallu imao je i svoje manje ljepše naličje. Messi i Ronaldo nisu se, naime, pojavili na FIFA-inoj priredbi u Londonu. Messi je svoju izočnost pravdao obiteljskim razlozima dočim je Ronaldo u "ispričnici" naglasio potrebu da se što bolje pripremi za utakmicu Juventusa s – Bolognom!

Samoljubivi Portugalac ponizio se pred vlastitom taštinom. I cijelim svijetom! Postoji jedna floskula prisposodobiva svijetu sporta: veliki sportaši ostaju veliki i u porazu! Ronaldo se raskrinkao već pri glasanju za nogometaša godine: Portugalac najboljim u 2018. smatra bivšeg suigrača, stopera Realu i francuske reprezentacije – Raphaela Varanea! Istovremeno, Messi je glasovao za Modrića.

Luka Modrić i Cristiano Ronaldo šest su sezona dijelili svlačionicu madridskog Realu. U tom razdoblju Portugalac je četiri puta proglašen najboljim na svijetu. Ronaldo je svojim golovima oplemenio igru kraljevskog kluba. No, igru je stvarao – Luka Modrić. U vrijeme Ronaldove berbe trofeja, obojica su isticali prijateljske odnose.

S trofejom The Best u rukama, Luka Modrić je u Londonu priznao kako se komunikacija s Ronaldom svodi na razmjenu poruka. Kapetanu hrvatske reprezentacije bilo je pomalo nelagodno odgovarati na pitanja o Ronaldu. Kao da



je želio zatamiti vlastite zablude jednog lažnog prijateljstva.

Hrvatski je nogomet na FIFA-inoj gala priredbi imao "svog čovjeka" i u užem izboru za najboljeg trenera godine. Hrvatski izbornik Zlatko Dalić zatekao se u društvu prvaka svijeta (s francuskom reprezentacijom) Didiera Deschampsa i prvaka Europe (s madridskim Realom) Zinedinea Zidanea. Nakon prebrojanih glasova pobjednikom je proglašen Deschamps (30,52%), ispred Zidanea (25, 74). Dalić je dobio 11,81% glasova.

Samo deset mjeseci ranije neki članovi Izvršnog odbora HNS-a u čudu su promatrali kolegu Roberta Markulina kada je predložio Dalića za izbornika. Iako se prije izborničke inauguracije 17 godina bavio trenerskim poslom odluku o njegovom imenovanju i mnogi su hrvatski mediji dočekali (posprdnim) pitanjem: tko je Dalić?

Zanimljivo, za razliku od hrvatskog poimanja sporta (i života općenito) nogometni svijet nije doživio Zlatka Dalića kao luzera koji je izgubio u finalu Svjetskog prvenstva već kao autora najveće senzacije turnira u Rusiji.

Dalićeva nominacija logična je refleksija hrvatskog srebra na Svjetskom prvenstvu. Baš kao i proglašenje Luke Modrića najboljim na svijetu. Njihov uspjeh pripada hrvatskom nogometu. Kao potvrda vrijednosti, ali i izazov nekim novim generacijama hrvatskih nogometaša i trenera.

RIJEČI HRVATSKOG MAESTRA SVJETSKOG „THE BEST“ GLASA

## U KARIJERI JE NAJVAŽNIJE NE PRESKAKATI STEPENICE

**S**vijet voli pobjednike! Nakon što je na svečanosti u Londonu proglašen najboljim nogometašem svijeta, Luka Modrić postao je globalnim epicentrom medijske pozornosti. Nije bilo novinara na svijetu koji mu toga trenutka nije poželio postaviti neko pitanje.

– Fenomenalni je osjećaj biti proglašen najboljim nogometašem svijeta. Iza mene je najuspješnija sezona moje nogometne karijere. Velika je to čast za mene osobno, ali ovaj trofej doživljavam kao zajednički trijumf sa svojim suigračima u Realu, odnosno hrvatskoj reprezentaciji. Dakako, i moje obitelji jer bez nje ne bih nikada postao ovo što jesam. Nisam znao da ću dobiti nagradu. Svi su me uvjerali da će meni pripasti trofej "The Best", ali sve dok nisu izgovorili na bini moje ime bio sam na iglama. Nisam bio siguran u pobjedu – kazao je ushićeni Modrić s kipićem u rukama.

**U svečanom govoru na pozornici Royal Festival Halla, Modrić je spomenuo i Zvonimira Bobana.**

– On je bio moj dječakački uzor i igračka inspiracija. Kompletna momčad Vatreinih iz 1998. bila je nadahnuće mojoj generaciji za rezultat u Rusiji. Oni su nam utrljali put i pokazali kako se talentom i zajedništvom može doći do uspjeha.

**Nije Modrić zaboravio niti navijače.**

– Bili smo iznenađeni dočekom po povratku u Hrvatsku. U Zagrebu smo se vozili od aerodroma do glavnog trga sedam sati u otvorenom busu, ali to gotovo da i nismo osjetili. Imao sam dojam da se vozimo pola sata. Godinama smo žudjeli za velikim rezultatom. Imali smo dobru momčad, dobar osjećaj, nekad bili i blizu da napravimo nešto veliko. Kada smo dospjeli do finala Svjetskog prvenstva u Moskvi te godinama gomilane emocije jednostavno su izašle iz nas. Hvala našim navijačima na predivnim trenucima. Imali smo predivno ljeto koje ćemo pamtili

cijeli život.

**Na ceremoniji proglašenja najboljeg nogometaša i momčadi svijeta nisu se pojavili niti Cristiano Ronaldo niti Lionel Messi. Modrić nije odavao raspoloženje čovjeka koji bi bio povrijeđen njihovom izočnošću.**

– Zašto bih se ljutio? Vjerojatno imaju valjane razloge zbog kojih su propustili ovu priredbu. Uostalom, to nije pitanje za mene već za njih. Bilo bi deplasirano da ja komentiram njihov nedolazak. Mogu samo konstatirati da mi je žao zbog njih što su propustili ovakvu manifestaciju.

**Zadar, Mostar, Zaprešić, Zagreb, London, Madrid – postaje su nogometne karijere Luke Modrića.**

– Nijedan segment svoje karijere ne mogu posebno izdvojiti i kazati da je najbitniji. Od nogometnih početaka pa igranje u selekcijama pionira, kadeta i juniora, sve do seniorske konkurencije, uvijek sam nadograđivao svoje nogometno znanje. U svakoj momčadi i svakom klubu ponešto sam naučio. Smatram da je najvažnije što nikada u karijeri nisam preskakao stepenice.

**Jedna od prvih čestitki najboljem igraču svijeta stigla je – iz Maksimira.**

– Dinamo je vjerojatno presudno utjecao na moju karijeru. Došao sam u Zagreb s 14 godina, prošao sam sve uzraste u Dinamovoj školi. U Zagrebu sam se osamostalio i najviše izgradio kao osoba. Konačno, iz Dinama sam napravio najveći transfer i postao hrvatskim reprezentativcem.

**No, iz Maksimira je Modrić poslan na kaljenje u mostarski Zrinjski i zaprešićki Inter. Je li te klupske odluke doživljavao kao degradaciju i pomanjkanje povjerenja?**

– Ne. Premda sam tada bio u najosjetljivijim nogometnim godinama. Ali, sa 17 ili 18 godina svakom je mladom nogometašu najbitnije igrati. Tako je i

meni bilo jedino važno pronaći klub i momčad u kojem ću imati kontinuitet igara. Igrajući u Mostaru došao sam u jednu meni nepoznatu, pomalo i nezgodnu ligu. Ali, na kraju mogu konstatirati kako mi je igranje u ligi BiH pomoglo očvrnuti i pripremiti se za nova iskušenja. Igranje u Zrinjskom nisam doživio kao degradaciju. Dapače, ponosan sam što sam igrao za taj klub.

**Nakon Svjetskog prvenstva u Rusiji od dresa hrvatske reprezentacije oprostili su se Vedran Ćorluka, Mario Mandžukić i Danijel Subašić. Mnogi su očekivali kako će i Luka Modrić učiniti isto.**

– Dosta je meni bliskih ljudi smatralo kako je ovo idealan trenutak da se oprostim od reprezentacije. Ali, ja nijednog trenutka nisam pomišljao na odlazak. Volim igrati za hrvatsku reprezentaciju. Uživam u svakoj minuti odigranoj u hrvatskom dresu. Sve dok me izbornik bude pozivao i dok ću smatrati da mogu pomoći, dolazit ću na akcije reprezentacije. Ne želim pritom postavljati nikakve rokove. Kada osjetim da više nisam taj, sam ću reći da je dosta. Teško mi je reći kada će to biti. Za šest mjeseci, godinu, dvije, možda četiri. Osjećam se dobro, služi me zdravlje, zašto ne bih i dalje nastupao za svoju domovinu?

**A Real Madrid? Može li prvak Europe s najboljim nogometašem svijeta i do četvrtu uzastopne Lige prvaka? Ali, bez Cristiana Ronaldo?**

– Iskreno, trebalo mi je dosta vremena za oporavak nakon svih napora i emocija sa Svjetskog prvenstva u Rusiji. Bio sam poprilično iscrpljen. Imao sam svega tri tjedna odmora. Najmanje u cijeloj karijeri. Od toga sam prvi tjedan samo slavio rusko srebro. Glede Realu, nezahvalno je bilo što prognozirati. Sezona je tek počela. Vidjet ćemo. Sigurno će nam nedostajati Ronaldovi golovi, ali vjerojatno ćemo bez njega igrati ponešto drugačije. Ipak, vjerujem da možemo otići – do kraja.

DANAS, KADA SVIJET SLAVI NAJBOLJEG NOGOMETAŠA SEZONE, MNOGI U HRVATSKOJ VELIČAJU NJEGOV NOGOMET, IAKO SU JOŠ UOČI RUSIJE 2018. PONAVLJALI SUMNJE U NJEGOVE IZVANSERIJSKE NOGOMETNE VRLINE

# PRIČA KAKO JE MODRINJO (P)OSTAO MODRIĆ

Dva datuma iz 2018. godine ostat će upisana zlatnim slovima u analima hrvatskog nogometa i sporta uopće. U Moskvi je 15. srpnja Hrvatska igrala kao jedna od finalista Svjetskog prvenstva. Sama ta rečenica toliko gordo zvuči da praktično na sintagmu pobjednika nitko u Hrvatskoj nije previše mario u dočeku Vatrelih. Upravo u načinu kako je Hrvatska dočekala svoje sportske heroje, sa 600-tinjak tisuća oduševljenih ljudi na ulicama Zagreba i desetine tisuća širom zemlje u pojedinačnim dočecima, rečeno je sve o doživljaju srebra iz Rusije. Fešta Hrvatske nije mogla biti bolja od toga, taman da se osvojilo i zlato, doživljaj bi bio isti.

U Londonu, 24. rujna, FIFA je proglasila najbolje pojedince nogometne sezone 2017./18. Najvažnija titula, onog najboljeg (The Best) u muškoj konkurenciji, pripala je Hrvat! Luka Modrić je, po glasovima stručnjaka, izbornika, igrača, novinara i navijača, proglašen najboljim igračem planeta u prošloj sezoni! Fantastično ostvarenje koje će u anale ući i zbog jednog drugog epohalno važnog događanja. Luka Modrić je naime nogometaš koji je prekinuo apsolutnu desetljetnu dominaciju dva fenomena nogometa, Lionela Messija i Cristiana Ronalda!

Zbog svega, od te rujanske večeri u metropoli u kojoj je nekoć bio velika zvijezda Tottenhama, u životu Luke Modrića štošta više neće biti isto kao prije. Svaki momčadski uspjeh je senzacionalnost svoje vrste. Većina individualnih nagrada ima posebnost doživljaja i osobnog značaja. No, biti proglašen najboljim

igračem svijeta, u sportu koji je daleko najpopularniji i globalno neusporedivo najviše praćen, to je nešto što se u životu nogometaša ničime ne može usporediti. Kada taj doseg s planetarnog postolja spustimo do razine okruženja u kojem se kovao, onda The Best Luki Modriću poprma nestvarne scenarije. Kako je već više puta rečeno, to je holivudski scenarij. Postati najbolji nogometaš svijeta iz Hrvatske, i to u slijedu događanja kakve je živio Luka Modrić, to je kao jedna moderna bajka.

## HRVATSKI PUT TRNJA

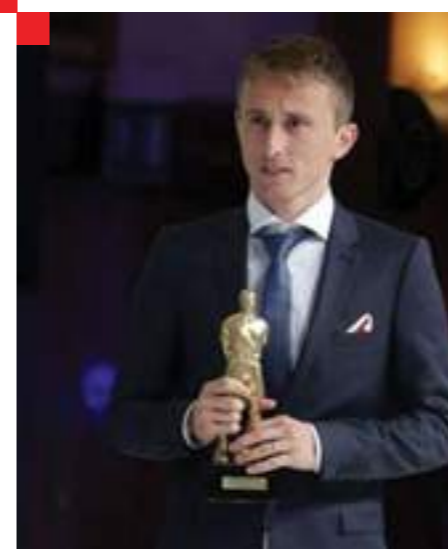
Danas 33-godišnjeg Zadrana svijet slavi kao nogometaša broj 1. Ono što je posebni dio ove priče je činjenica da danas (i) u Hrvatskoj veličaju globalnim okvirima njegove nogometne vrline. Zašto bi se to moralo istaknuti? Prije svega zbog činjenice da je barem polovica domaće javnosti, medijske i šire, stručne i aktivne, gotovo do početka Rusije 2018. predvodila frontu nelogičnog osporavanja Modrićevih vrijednosti. Kada su se zbog poznatih događanja na sudu u Osijeku, gdje je svjedočio u procesu braći Mamić i Damiru Vrbanoviću, brojni i među poštovateljima njegovih sportskih vrlina utišali, dojam o Modriću prerastao je u kroničnu negativu. Da ona ne poprmi krajnje ružne odnose prema kapetanu reprezentacije doprinijela je upravo igračka mu vrijednost. Kad se, naime, u rujnu prošle godine raspao projekt vođenja Vatrelih Ante Čačića, mnogi su vjerovali da se Hrvatska neće plasirati na Svjetsko prvenstvo u Rusiji. No, upravo je Modrić, već jedini koji je igrao na visokoj razini u slobodnom padu Čačićeve ere (Island, Turska, Finska), predvodio senzacionalni obrat u kvalifikacijama prvo

pobjedom u Ukrajini, a onda i u doigravanju s Grcima. Modrić se u reprezentaciji pokazao ključnim onda kada je to bilo najpotrebnije za Hrvatsku, ali i njega samog (o čemu na drugom mjestu).

Uspjeh u dobivanju vize za SP osnažio je Modrićev status u javnosti, barem u onom dijelu koji je i prije bio sklon općim stručnim ocjenama kako je u pitanju jedan od najboljih svjetskih igrača. Reprezentacija, odnosno izostanak značajnijeg joj dosega u eri Modrić (od 2006.), bila je glavni kamen smutnje u hrvatskim doživljajima



njegove nogometne snage. Za jedne je bio genijalac, za druge prosječan igrač, za treće u posprdnom tretmanu smiješnog predasistenta. Na te raznolikosti doživljaja Modrića u Hrvatskoj paralelno se nadovezivala rastuća mu popularnost u Europi i svijetu, odnosno sve značajnija priznanja igračke mu vrijednosti. Dakle, s jedne strane osporavani Modrić, a s druge fenomenologija Modrinjo, odnosno stvaranje sljedbe obožavatelja lika i djela omalenog virtuozu. Što je više rasla njegova snaga u svijetu, dojam je da je to ojačavalo negativne konotacije Modrićeve karijere u Hrvatskoj i njenoj okolini. Kakva nelogičnost.



Ona je svoj temelj imala prije svega u ovdašnjem nepoznavanju realnih odnosa i tehničkih u svijetu nogometa. Osaženo je to općenitim negativnim pristupima koje Hrvati imaju prema svojim velikanima iz bilo kojeg segmenta življenja. Je li to kompleks manje vrijednosti, fama o hrvatskom jalu ili možda prosto neznanje pomiješano dozom zločestoće, teško je reći. Od prvih dana karijere Modrić je morao učiniti tri puta više nego svaki drugi da bi bio priznat. Kao mladog igrača slali su ga na kaljenja u Zrinjski (BiH Premijer liga) i Inter Zaprešić (Prva HNL), a prije nego je dobio zasluženi status u Dinamu. Prije nego je stekao tretman prvotimca u reprezentaciji morao je proći SP 2006. kao rezerva u konkurenciji u kojoj je objektivno zasluživao igrati. Možda već tada Hrvatska ne bi ispala u prvom krugu Svjetskog prvenstva.

## EUROPSKA TRKA SA PREPREKAMA

Kad ga se transferiralo u inozemstvo, Modriću je više puta stavljen veto, iako se drugima i za nemjerljivo manje odštete olakšavalo putove prema jačim ligama. Kao da se u svemu, na terenu i izvan njega, iskušavalo Modrićevu snagu. Ne može se poreći kako je upravo u tom „rudarenju“ za svoje pozicije zapravo skovana ona snaga koja će doprinijeti da se popne na nogometni olimp.

Kao najskuplje Tottenhamovo pojačanje Modrić je dočekan velikom pompom i očekivanjima, ali je imao peh da je uletio u klub koji je živio svoju turbulentnu fazu hoće-neće iskoraka. Loši rezultati doveli su do smjene trenera koji ga je doveo u London, španjolca Juande Ramosa, i činilo se da će to biti loš znak za Modrićeve perspektive. Pokazalo se

međutim obrnutim, iako se u Hrvatskoj već naveliko počelo tumačiti kako će platiti ceh neuspjesima i navodno napumpanoj cijeni. Harry Redknapp, koji nije baš veliki trener, ali je svakako izuzetno iskusan i solidan menadžer, brzo je prepoznao vrijednosti Modrićeva nogometa. Stavio ga je u centar igre i predao ključeve režije Spursa. Iz tjedna u tjedan Modrić je rastao i unatoč lomu potkoljenice, uspio vrlo brzo iskoračiti kao velika vrijednost unutar Premiershipa. U brutalnom ritmu engleske lige, gdje fizička moć igra veliku ulogu, Modrić ne samo da je demantirao skeptike, među kojima i Arsen Wenger, guru Arsenala („khrke je građe za engleski nogomet, zato ga nisam pregovarao“), nego je kroz sljedeće tri sezone naveo jednog Alexa Fergussona da ga proglasi najboljim igračem Premiershipa! Upravo je ta ocjena, koja je dobila izuzetan publicitet u Engleskoj (očito i šire), bila kamen temeljac Modrićevih iskoraka. Za njega su ogromne novce davali Roman Abramović, vlasnik Chelsea i šaik Al Khelafi iz Paris SG-a. Naš igrač bio je zainteresiran u obje varijante jer je osjetio da je dvostrukim osiguranjem vize za Ligu prvaka (povratak Spursa nakon 50 godina) dosegao plafon ambicije s Tottenhamom. No, tamošnji predsjednik Daniel Levy odbio je (2011.) Abramovića, jer ga i osobno ne podnosi, a ponuda Parižana (2012.) otpala je u trenutku kada je Modrića uoči EURA nazvao Jose Mourinho. Tada na vrhu struke u Realu, Portugalac je bio ključan čovjek da se Zadrana, uz puno otpora (financijsko pregovaranje) Levya, ipak transferira na Bernabeu za 35 milijuna eura.

Kao i u fazi početaka u Tottenhamu, tako i u Madridu Modrić je prolazio teške trenutke prilagodbe. Svaka takva faza poklapala se s reprezentativnim neuspjesima i njegovim manjim učinkom. To je točka na kojoj se generirao negativan stav dijela hrvatske javnosti prema Modriću. Paradoksalno je to, što je više rastao kao igrač i u statusu, imao je sve više pritisaka očekivanja i posljedično osporavanja (u neuspjehu). No, kad je u Kazalištu snova, u Manchesteru protiv Uniteda, odigrao pola sata iz snova, golom i igrom praktično izbacio domaćine iz Lige prvaka, a time označio i zaključenje europske karijere Alexa Fergussona, započela je faza nogometne bajkovitosti Modrićeve karijere.

## HOLIVUDSKA ČAROLIJA ZA DOMAĆU UPOTREBU

Od tog ožujka 2013. godine, za navijače Realu i javnost tog glamuroznog i

nogometno elitnog okruženja, postao je Modrinjo. Dakle, spektakularni nogometaš koji „zaslužuje“ zvučni naziv europskog štiha. U idućih pet godina Luka Modrić bio je, i ostao, motor momčadi koju će upravo opsesivni madridski kroničari tretirati najboljom u povijesti tog najslavnijeg svjetskog kluba! Obzirom na konkurenciju mnoštva trofejnih generacija i fenomenalnih igrača, takav status Modrićeve momčadi, posljedično i njegov je doista san snova.

Brojni trofeji (svi klupski mogući) u tih pet godina istaknuli su i Modrićeve vrijednosti, uslijed čega je dobivao stalna individualna priznanja. Naslov najboljeg veziste španjolskog prvenstva, Lige prvaka, višestruko postavljanje među FIFPro-ovu najbolju jedanaesticu svijeta, samo su najavljaljivali da je globalna zvijezda pred posljednjim i najvećim iskorakom. Koliko su se množile pohvale u svijetu toliko su rasle negativne recenzije u Hrvatskoj. Modrić je, naime, „bio kriv“ što Hrvatska kao reprezentacija ne bilježi (zamišljene) uspjehe. Malo se tko pitao bi li bez Modrića ona uopće ostvarivala dotadašnje rezultate (plasmane u četvrtfinale EP 2008., vize za EP 2012. do 2016., SP 2014. i 2018.). Ono što je iritiralo svakog dobronamjernog promatrača bila je i ta posprdna teza da je Modrić napuhana Realova priča, igrač koji ima lošu statistiku (golovi i asistencije, na razini svih velikih vezista) i kojeg se veliča zbog predasistencije. Kao da nikome od takvih „znalaca“ nije značilo išta da su velikani nogometa iskazivali euforične ocjene o Modrićevim vrlinama i značaju za sve uspjehe Realu (o njima na drugom mjestu). I kad se činilo da će domaća povijest tog fantastičnog igrača (p)ostati neispunjena, dogodila se Rusija 2018. Modrinjo, kojeg su takvog stesali u Engleskoj i Španjolskoj, odveo je Hrvatsku do nezamislivog dometa, finala SP-a! Od utakmice s Argentinom, na kojoj je postigao gotovo identičan pogodak, s istog mjesta, kao i protiv Manchesteru u spomenutom ključnom Realovom iskoraku 2013. godine, on je opet postao Modrić! Hrvatska je, napokon, kolektivno priznala veličinu fantastičnog nogometaša, svjesna da je najviše zahvaljujući njemu, vatrena vrsta iz Rusije nadmašila legende iz Francuske 1998.! The Best je simbolično samo formalno objedinjenje svih mu željenih potvrdi. Za Luku Modrića je taj osjećaj iskrenog domaćeg priznanja, to je pouzdano, daleko najpriželjkivanija emocija karijere.

# ZAŠTO JE MODRIĆ THE BEST

Činjenice ukazuju da je Luka Modrić u prošloj sezoni osvojio klupski naslov prvaka svijeta, prvaka Europe, kapetan je druge reprezentacije svijeta. Uz te doseg dobio je individualno Zlatnu loptu za klupsko prvenstvo svijeta, Trofej Nogometas̃ za najboljeg igrača Hrvatske, Zlatnu loptu za Svjetsko prvenstvo, Trofej najboljeg igrača Europe te naposljetku i FIFA The Best. Mjesto u najboljoj jedanaestorici Lige prvaka, svijeta uopće, priznanje najboljeg vezista Španjolske, Lige prvaka i SP-a, upotpunjuju neviđenu seriju osobnih priznanja. U svim kategorijama izbora, struke, igrača, bivših velikih nogometas̃a, medija, novinara, Modrić je redovni pobjednik!

Kako je i zašto do toga došao? Modrić je omaleni nogometas̃, 172 centimetra visine, koji ima tzv. nisko težište. S obzirom da je i iznimno motoričan (eksplozivan je, vrlo brz u prvih 3 do 4 koraka), postao je izvanredan vezist koji stvara višak u sredini terena. Tehnički potkovan i taktički izuzetno odgovoran, Modrić je kompletan nogometas̃.

Dok je igrao u Hrvatskoj pa skoro je tako i danas, takvi profili igrača bili su definirani kao ofenzivni vezni. U našem se okruženju nogomet shvaća nešto drugačije nego u razvijenijem europskom okrugu, što znači da je i dalje prednost ljepoti igre i potezu u odnosu na logiku nogometas̃a prioritet. U Dinamu je bio klasična desetka polušpica. Na tom mjestu je dominirao u HNL-u i ostvario dobre partije u Europi. No, iskorake kvalitete i prerastanje u globalnu nogometnu prvoklasnu vrijednost Modrić je ostvario kao klasični vezni playmaker. Recimo nogometnom terminologijom da je to šestica ili osmica. U Tottenhamu je znao igrati na svim pozicijama, ovisno o potrebi srednjeg reda. U Realu je, međutim, nakon početnog „krivog“ postavljanja ofenzivnog veznog u 4-2-3-1 (iza špice), Jose Mourinho Modrića koristio i kao jedan od dva

stražnja vezna (pivota). Ključan je međutim bio Ancelottijev stav, a to je da Modrića koristi u 4-3-3 kao jednog od dva klasična veznjaka, dakle osmicu. Talijanski trener, koji je bio odlučan da se i Andrea Pirlo, u Milanovim godinama, sa polušpice vrati na mjesto korektora vezne linije i postane klasa za sebe, dakle Ancelotti je Modriću naložio da se vraća do 30 metara u defenzivnom dijelu, odnosno da se u toj zoni otvara na desnoj strani kada započinje ofenziva. Talijan je procijenio da je Modrić dinamičnija verzija Pirla, i kao takvog šteta je da ga ograniči kao korektora iza veznih, odnosno da mu ne da opciju da se hitro priključuje ofenzivi. Tako je Modrić bio igrač koji započinje igru Realu iz obrambene zone, a priključuje se ofenzivnom dijelu po potrebi. Uz takvu taktičku postavku Modrić je 2013./14. odigrao možda i najspektakularniju sezonu karijere, ali svakako najuvjerljiviju u izdanju kojeg je zadržao do danas. Modrić se prometnuo u idealnog veznog igrača koji stvara viškove u ranoj fazi gradnje igre, lomi suparnički visoki pritisak ili najbrže od svih transformira defenzivu u ofenzivu. Nekad jednim dodavanjem, nekad driblingom, nekad brzim proigravanjem, a nekad i prodorom kroz sredinu, Modrić je bio idealan ideolog fantastične tranzicije Realu.

Na tom je profilu igre postao najbolji veznjak svijeta, odnosno sada i najbolji igrač sezone. Kad god je igrao ili odveć defenzivnu ulogu (recimo pivota u Hrvatskoj) ili odveć ofenzivnu (trekvarista u Realu i Vatrenima), Modrić bi djelovao od vrlo dobrog do prosječnog, ali nikad ni približno klasno kao playmaker.



# MODRIĆEVE KRITIČNE ERE

Bilo je raznih faza karijere u kojima je Modrić, proporcionalno trenutku, riskirao velike padove. No, činjenica je, pokazalo se potom, kako je upravo u tim teškim fazama izvlačio najbolje stvari te time snažio svoju igračku, osobnu i snagu iskustva. Prvo veliko iskušenje bila je posudba u Zrinjski. Osim što je liga u BiH vrlo agresivna u fizičkom smislu, ispod radara prolazi činjenica da je Modrić u Mostar stigao i odigrao sezonu još kao junior. Nametnuvši se kao jedan od najboljih igrača lige odgovorio je iskušenju, koje mnogi igrači ne premoste.

Druga krizna situacija dogodila se u Tottenhamu. Kad je došao upao je u vrtlog krize kluba, momčadi i smjene trenera, a sve to u vremenu kad se trebao prilagoditi sasvim novom okruženju i natjecanju. Izišao je iz toga na sjajan način, postavši kod Redknappa ključni igrač.

Treća krizna situacija je dolazak u Madrid i prvih 6 mjeseci aklimatizacije u Realu, velikom pritisku navijača i medija, a sve to u eri pada moći Jose Mourinha. Modrić je, upravo i zato, kao igrač na kojem je inzistirao Portugalac, doživljavao kritike zbog svog učinka. U anketi utjecajne Marce, najčitanijeg sportskog dnevnika, između Modrića i Songa (Barcelona) hrvatski je igrač proglašen (naj)gorim potezom klupskih uprava u kontekstu pojačanja. No, i taj period je Modrić zaključio na sjajan način, jer je od ožujka odličnim igrama stekao povjerenje kluba, navijača i pogotovo medija.

Treće od velikih (bilo je i više manjih) kriznih iskušenja bila je era nakon svjedočenja na sudu u Osijeku. Reprezentacija je ušla u trend neuspjeha (poraz na Islandu) u kvalifikacijama za Rusiju. Nakon što je osvojio Ligu prvaka u Cardiffu (protiv Juventusa), Modrićevo je svjedočenje izazvalo ogroman animozitet javnosti,

pogotovo one koja mu je već prije bila nesklaona smatrajući da ne daje nešto posebno Hrvatskoj. Izložen vrijeđanju, prozivan na sve strane, ozbiljno se zaljuljao. Sjaj života u Madridu, gdje ga obožavaju, glamur europskih trofeja, imao je svoju oprečnost u vrlo teškoj atmosferi kod kuće. Modrić je ozbiljno dvojio da se u takvoj situaciji može nastaviti reprezentativna karijera. No, prije utakmice sa Kosovom (3. rujna) odlučio je da će ipak nastaviti. Nije želio otići kao gubitnik, bio je spreman na sve, samo da pokuša s reprezentacijom još jednom napasti rezultat. Dakako, bila je to riskantna odluka, ali se s vremenom pokazala kao dobitna. Motiviran da igrama animozitet barem jednim dijelom promijeni u podršku, Modrić je igrao red ponajboljih partija u reprezentativnom dresu (Kosovo, Turska, Finska, Ukrajina, Grčka), odnosno igrao je tako da je stršio kao jedan od rijetkih koji igra na visokoj razini. Nakon što je proljetos ima problema s ozljedom, pokazalo se to dobrim barem u fizičkom smislu. Odmorio se, osvežio i kad je sanirao ozljedu ušao je u seriju sjajnih igara za Real, osvajanje Lige prvaka i naposljetku srebra u Rusiji.

U Modrićevom slučaju se pokazalo što znači vjera u sebe, upornost, žilavost i prkošenje svim „kontrama“ kad je u pitanju podrška, povjerenje okruženja, medijska slika i nesklaona javnost.

Pritom treba imati na umu da je Modrićev rizik bio ogroman i kad je reprezentacija u pitanju. Bio je dovoljan jedan krivi jedanaesterac i da Hrvatska ispadne sa SP-a, odnosno jedan krivi udarac dijelio je Luku Modrića od sadašnjih statusa i lovorika do statusa omraženog „za sva vremena“.

Svjesni ulazak u taj rizik, kao i u slučaju ponavljanja pucanja kaznenog udarca protiv Danske, govori o čvrstoći karaktera, možda i temelju svih putova koji su ga doveli od zadarskih livada do naslova najboljeg igrača svijeta.

Foto: Getty Images

NAKON FANTASTIČNE PRIČE IZ RUSIJE 2018., VATRENI BOLNO PRIZEMLJENI U NASTAVKU NATJECATELJSKOG ŽIVOTA

# NOVA HRVATSKA JE GRADILIŠTE

**B**uđenja nakon tuluma obično nude neugodna iskustva. Mamurluk, glavobolja, vrtoglavica... Loše stanje duha.

Niti nogometna slavlja nisu iznimka. Ponekad je lakše postići uspjeh nego se nakon njega "socijalizirati" i vratiti – u normalu. Godinama smo kao negativan primjer navodili Dublin i prvo izdanje Vatrene poslije osvajanja povijesne bronce na Svjetskom prvenstvu u Francuskoj, 1998. Samo dva mjeseca nakon događanja na Parku prinčeva i velikog tuluma, hrvatska je reprezentacija započela novi kvalifikacijski ciklus, susretom u Dublinu, protiv Republike Irske.

Već u 14. minuti utakmice domaćin je vodio – 2:0. Isti je rezultat ostao do kraja utakmice, ali hrvatska je reprezentacija bila tek loša replika francuskog izdanja Vatrene. Nominalno treća momčad na svijetu nije u 90 minuta iskonstruirala nijednu suvislu i po suparnička vrata ozbiljniju akciju. Doduše, zbog ozljeda su izostali Šuker, Bokšić i Bilić. Nije bilo ni Prosinečkog. On se durio na Ćiru Blaževića poradi tretmana na francuskom Mondialu.

A niti "trener svih trenera" nije bio u očekivanoj formi. Premda mu je u Dublinu bila 50. utakmica na klupi hrvatske reprezentacije vukao je čudne poteze. Tako

je npr. Igora Tudora postavio na poziciju desnog beka? Nervoznu i nemoćnu igru Vatrene su začiniili i s dva isključenja (prvi i jedini puta u kvalifikacijskoj utakmici): portugalski sudac Melo Pereira crvene je kartone udijelio Staniću i Jurčiću.

Još je na putu do Zagreba grom pogodio zrakoplov kojim je letjela hrvatska reprezentacija. Bez riječi, blijedih lica, Vatrene su sletjeli na hrvatsko tlo. Nikada (ni prije ni poslije) nisu doživjeli takvo traumatično prizemljenje!

- Nama se Dublin neće dogoditi – uvjerali su nas hrvatski nogometaši uoči prvih nastupa nakon Svjetskog prvenstva u Rusiji: prijateljskog ogleda s Portugalom i starta u Ligi nacija sa Španjolskom.

Za spomenute susrete izbornik Zlatko Dalić kooptirao je osmoricu novih igrača (u odnosu na roster sa Svjetskog prvenstva). To su Karlo Letica, Antonio Milić, Borna Barišić, Mario Pašalić, Marko Rog, Duje Ćop, Ivan Santini i Marko Livaja.

Od nacionalne momčadi oprostili su se Vedran Ćorluka, Mario Mandžukić i Danijel Subašić. Zbog ozljeda, za ogleda s Portugalom i Španjolskom izostali su Dejan Lovren, Andrej Kramarić i Ante Rebić. Istovremeno, Ivanu Striniću su poradi srčanih tegoba, liječnici Milana

(privremeno) zabranili nogometnu djelatnost. Nikola Kalinić se pak više i ne spominje među reprezentativnim kandidatima.

Utakmicom protiv Portugala za hrvatsku je reprezentaciju, dakle, započela – nova era. Od 13 igrača koji su u Moskvi nastupili u finalnoj utakmici Svjetskog prvenstva, na travnjaku stadiona Algarve u Faru pojavila su se tek petorica: Modrić, Perišić, Vida, Vrsaljko te Pjaca (u Moskvi je odigrao posljednjih desetak minuta).

Recenzije predstave hrvatske momčadi uvažile su prethodnu činjenicu. Usput su nesumnjivo valorizirale i "nezaboravne trenutke" sa Svjetskog prvenstva. Kao olakotna okolnost spominjala se i činjenica da je hrvatska reprezentacija tek u petoj utakmici s Portugalom (nakon četiri poraza) odigrala neodlučeno – 1:1. Uz konstataciju da je postigla i prvi pogodak. No, trezvene i objektivne analize zbivanja u Faru navodile su na zaključak kako je hrvatska momčad većim dijelom utakmice igrala – epizodnu ulogu. Viceprvaci svijeta, poraz su izbjegli uz naklonost sreće i činjenicu da je i portugalska reprezentacija zaigrala sa svega četvoricom "Rusa" u startnoj postavi. I bez Cristiana RONALDA. Nedostatak uigranosti hrvatski su nogometaši nastojali kompenzirati

velikom borbenošću i zalaganjem. Dvoboj u Faru stoga je nemalo podsjećao na utakmice HNL-a – u Maksimiru, gdje većina Dinamovih suparnika napuni vlastiti šesnaesterac i zdušno se brani 90 minuta. Neki i uspiju (poput Rudeša, npr.) otići neporaženi.

- Nažalost, opet smo gol primili nakon prekida igre – zdvojno je nakon utakmice konstatirao Dalić.

Utakmica u Portugalu ukazala je (iznova) izborniku Daliću na akutni problem u igri njegove momčadi. A to je samo nastavak manjkavosti uočenih na Svjetskom prvenstvu, gdje je hrvatska momčad od devet primljenih pogodaka, šest dobila – iz prekida.

Protiv Portugala Ivan Rakitić nije nastupio. „Čuvao se“ za Elche. Trebala je to biti noć za pamćenje. Događaj s posvetom. Konačno, stota utakmica za nacionalnu momčad igra se samo jednom u životu. A Ivanu Rakitiću sve se "potrefilo". Obljetnicu je proslavljao u hrvatskom dresu, na španjolskom tlu. Scenarij kao da je prepisan iz neke latinsko-američke sapunice. Oba saveza darovala su mu dres s brojem 100 (onaj hrvatski uručio mu je Zorislav Srebrić, uz neizbježnu riječ – "čestitam").

Međutim, život nije film. Epilog Rakitićeve nogometne obljetnice nije usklađen s njegovim željama. Umjesto uspomena na jedinstvenu večer u Elcheu, hrvatski će reprezentativac impresije na dogođeno jamačno potisnuti daleko na periferiju sjećanja. Sa željom da ga na grozomorne scene nitko ne podsjeća.

Informacija o ishodu utakmice Španjolska – Hrvatska (6:0) odjeknula je medijskim prostorom. Za reprezentaciju koja je igrala u finalu Svjetskog prvenstva bio je to najteži poraz u povijesti nacionalne momčadi.

Nakon debakla u Elcheu, mnogi su kroničari tražili utjehu riječi. Neki su tako posegnuli za promišljanjem pokojnog srpskog trenera (i izbornika) Vujađina Boškova. Legendarni je "Vujke" jednom ustvrdio: bolje jednom izgubiti sa 6:0 nego šest puta s 1:0!

A zajedno s Rakitićem, Elche (kao sinonim za katastrofu) nastojat će zaboraviti i svi ostali članovi hrvatske ekspedicije. Izbornik Zlatko Dalić grozničavo je pokušao dokučiti odgovor na novinarsko pitanje – zašto su od reprezentacije, koja je dva mjeseca ranije igrala u finalu Svjetskog prvenstva, u Španjolskoj ostale samo – krhotine?

Vezna linija u kojoj igraju Modrić, Rakitić, Brozović, Kovačić i Badelj "najbolja je na svijetu". To smo prihvatili kao nogometni aksiom. Kako se onda moglo dogoditi

da neupitna "središnjica" hrvatske reprezentacije, u 70 minuta susreta ne uspije povezati dvije suvisle akcije? Dalić nudi jednostavno objašnjenje:

- Igrači su daleko od forme u kojoj su bili. Svjetsko prvenstvo ih je ispraznilo i fizički i psihički, a vrijeme za rekuperaciju bilo je prekratko.

Zapravo, hrvatska je momčad imala odličan prolog u utakmicu. Prvih 20 minuta, kroz formaciju 4-1-4-1, visoko je potisnula Španjolce i već u ideji neutralizirala akcije domaćina. Utakmicu je na hrvatsku štetu prelomio jedan detalj: ozljeda Šime Vrsaljka. U trenutku zbivanja taj se detalj možda nije činio tako značajnim. No, pokazao se presudnim.

Igra hrvatske reprezentacije naprosto se raspala. Blok ispred obrambene linije postao je porozan. Olako su španjolski igrači ulazili u međuprostore i kažnjavali sve defenzivne propuste hrvatske momčadi. Razlika u pristupu i motiviranosti suparnika bivala je sve očitija tijekom utakmice. Nakon 0:3, hrvatski nogometaši kao da su posve izgubili ambicije i volju za igrom. Jedva su dočekali završetak ogleda i kraj agonije.

Istovremeno, španjolski su nogometaši "rasli", svakim su potezom isticali potrebu dokazati se i nametnuti novom izborniku (Luis Enrique). Začudo, Dalić je posve mirno i bez reakcije promatrao brutalnu egzekuciju i demoliranje teško stečenog ugleda. Nije niti pokušao nekakvim izmjenama promijeniti sustav igre ili ritam utakmice. A niti odluka da Marko Rog postane desnim bekom nije se pokazala sretnom.

- Očigledno je, nemamo zamjenu za Vrsaljka. Hrvatska nema sto milijuna ljudi. Rog je hitar, motoričan igrač. Mislio sam da bi mogao odigrati na toj poziciji – pravdao se Dalić. Slušajući ga, prisjetili smo se Ćire Blaževića (i Igora Tudora) – u Dublinu. Dalićevi prethodnici mogli su se smatrati sretnicima jer su živjeli u eri Darija Srne, koji je funkciju desnog beka obnašao 14 godina, u 134 utakmice. I Dalić u Vrsaljku ima beka najviše razine, ali problem nastaje u trenutku njegovog izostanka.

No, problemi s bekovima u Elcheu nisu završili izlaskom Vrsaljka. Čak i u trenucima dok je hrvatska reprezentacija izgledala dobro (prvih 20-ak minuta), njezina je igra bila – asimetrična. Već u početnoj fazi utakmice, u nekoliko su situacija Španjolci olako prodirali kroz "nečuvane prostore", po lijevoj strani hrvatske obrane. Perišić se nije redovito vraćao u defenzivu, a

Pivarić bi povremeno – netragom nestao? Međutim i u trenucima kada nije bio – "na pauzi", Pivarić je stajao podalje od suparničkih igrača. Baš kao i u 24. minuti kada je Carvajal ubacio pred hrvatska vrata i pronašao glavu Saula. Bio je to početak kanonade. Usput, i treći je pogodak "pao" preko Pivarića. Zakasnio je u blok Asensiju. Gledajući neusklađenost i nesimetričnost igre hrvatske reprezentacije, mnogi su se razložno zapitali: zašto je protiv Španjolske zaigrao Josip Pivarić kada je Borna Barišić u susretu s Portugalom bio jedan od pouzdanijih hrvatskih igrača (poglavito u obrani)? Međutim kako je utakmica odmicala, a domaća momčad trpala hrvatsku mrežu, postalo je posve irelevantno – tko igra da mjestu lijevog beka? Ili bilo kojoj drugoj poziciji.

Utakmice protiv Portugala i Španjolske stručni je stožer hrvatske reprezentacije zamislio kao poligon za iznalaženje središnjeg napadača, tj. nasljednika Mandžukića i(li) Kalinića. Kao prvi izbor nominirani su Livaja i Santini. Ili Santini i Livaja? Nakon 180 minuta provjera nije jasno tko je prvi napadač hrvatske reprezentacije budući da se u oba susreta Dalićeva momčad pretežito branila. Razvidno je tek da odlaskom Mandžukića hrvatska reprezentacija više nema istu napadačku moć (na tragu te spoznaje "rodila" se i zamisao o vraćanju Juventusove "špice" u nacionalnu vrstu).

Niti zatvoreni trening hrvatske i engleske reprezentacije (u Rijeci, bez gledatelja) nije Daliću ponudio nijedan novi odgovor. Mada je na poziciji isturene špice pokušavao s Kramarićem i Rebićem. Deja vu! Hrvatska je reprezentacija i na Rujevici imala problem realizacije (prvog napadača), bekova (igrali su Jedvaj i Pivarić), prekida (dvaput su Englezi pogodili okvir vrata).

A možda je novi početak prigoda i za taktičke inovacije. Strategija se gradi na potencijalu i moći igračkog kadra. Bez "devetke", uz evidentne probleme na bekovskim pozicijama, uporno optiranje za raspored 4-2-3-1 čini se nepotrebnim. Taktička formacija 4-4-2 nameće se kao jedna od racionalni(ji)h opcija.

S nekim se spoznajama naprosto moramo pomiriti: momčad kojom Dalić trenutačno raspolaže slabija je od one koju smo slavili na Svjetskom prvenstvu. A ponajviše je oskrnavljena upravo u napadačkom segmentu. Ruska bajk' završila je 15. srpnja na moskovskom stadionu Lužnjiki. Što prije shvatimo tu činjenicu, bit će nam lakše.

HUNS-ov POUČAK

# KAKO JE DEJAN MAKŠIMOVIĆ RIJEŠIO SVOJ STATUS

U Hrvatskoj smo još uvijek prilično skeptični prema svekolikim ponašanjima, institucionalnim poduzimanjima, koji su u svijetu odavna svakodnevica. I ne govorimo tu samo o sportu nego općenito o odnosima koje, logično procesima, donosi demokratičnost društva.

Kad je u pitanju nogomet, od 1991. godine, kada je krenula Prva HNL, odnosno kada je nogomet postao „svoj“ u samostalnoj Republici Hrvatskoj, razvoj pozitivnih odnosa, pravila, ponašanja, ali istodobno i primjena istih, svi spomenuti procesi teku dugo, sporo, uz mnoge opstrukcije. Među inima je i naša priča, odnosno institucionaliziranje, stjecanje prava glasa i utjecaja na pozitivne trendove i pravila u nogometu, Hrvatske udruge „Nogometni sindikat“.

Djeluje logično da je vladarima hrvatskog nogometa, koji su kroz saveze i klubove nametnuli tijekom prvih desetljeća dojam da su nogometaši sporedni akteri u njegovom odlučivanju, HUNS-ova je aktivnost izazvala, pogotovo u početku, podosta iritiranosti. Do 2010. godine glas nogometaša i ostalih dionika nogometne igre bio je sporedan u svemu o čemu se odlučivalo na razini saveza i klubova. Napose je nerazumljivo bilo u pogledu vlastitog statusa, dakle svog mjesta u nogometnom sportu, da igrači nemaju pravo utjecati na išta. HUNS je svojim osnivanjem, u prosincu prije osam godina, postao institucija koja je pružila mogućnost prije svega nogometašima, ali i drugim akterima, da se

kroz njene aktivnosti bore i izbore za svoj kvalitetniji i kudikamo pravedniji status. No, svaka značajnija institucionalna novost nije odmah stekla naklonost pa se tako i HUNS kroz vrijeme kontinuirano trudi pokazati i potvrditi kako skrbi o svojim članovima. Najbolji generator povjerenja u institucije jesu djela koja potvrđuju smisao istih. Eto, mi smo ovaj put odlučili izdvojiti jedan slučaj koji može igračima, pogotovo onima koji su još skeptični u važnost, i nužnost, institucionalnog djelovanja u čuvanju i razvoju njihova statusa, pokazati koliko je logično imati pomoć cehovskog sindikata.

Dakle, priča ide ovako. Dejan Maksimović (22) je u srpnju 2017. godine prešao iz kakanjske Mladosti u Istru 1961. Potpisao je ugovor i zaigrao za Zeleno-žute, ne znajući, kao i mnogi drugi, kako je pred pulskim klubom jedna od najtežih sezona u povijesti. O tome se već puno toga pisalo. Istra 1961 je cijelu 2017./18. živjela bez jasne vlasničke strukture, bez novca, ostajući tijekom ljetnog, a potom i zimskog prijelaznog roka bez cijelog igračkog kadra. Maksimović, kao i svi igrači pristigli u Pulu tu je turobnu stvarnost živio u strašnim uvjetima. Problemi sa stanovanjem, prehranom, pogotovo potenciranim izostankom plaća, svodili su status igrača u pulskom klubu ispod svakog minimuma dostojanstva.

Maksimović je unatoč svemu, vjerojatno nadajući se rješenjima, ostao cijelu sezonu, iako je Istra 1961 u jednom trenutku bila na dan-dva od stečaja i gašenja. Kad se momčad, u kojoj je i on bio, uspjela spasiti od ispadanja, time je otvoren put opstanku sportskog dioničkog društva Istra 1961. Španjolska grupacija Baskonia-Alaves postala je novi vlasnik. Ona je kroz stručni sektor praktično u klubu zadržala samo one igrače koji su imali važeći ugovor (Maksimović, Čuljak), iako je bilo jasno da će se, sukladno

svojoj, u Puli novoj politici (razvoj mladih igrača) željeti zahvaliti i njima. Dok je Čuljak, zajedno sa Roceom (potpisao na godinu dana) zadržan kao simbolička poveznica sa prošlosezonskom Istrom 1961, a nakon izraženog nezadovoljstva lokalne javnosti zbog velikog broja dovedenih stranih igrača, za Maksimovića su stručnjaci zaključili da sa 22 godine nema tehničke potencijale koji se uklapaju u njihovu viziju. I do ovdje je sve išlo još nekom logikom. No, kako su htjeli raskinuti ugovor bez ikakvih obveza, tada je počeo veliki problem za igrača. **Istra 1961 priopćila je igraču da neće više trenirati s prvom momčadi, a osim zasebnih treninga upućivali su ga na trening s juniorskom momčadi. Dakako da to nije bilo u redu, a ni u skladu s profesionalnim statusom Maksimovića. Radilo se o uobičajenom pritisku na igrača da prihvati klupske uvjete raskida obveza, a takva jednostrana ponašanja smo vidali tijekom proteklih desetljeća HNL-a u nizu takvih, ali i drastičnijih verzija.** Podsjećati se recimo igrača Hajduka, koji su u cik zore morali trčati po Marjanu, jedan je od takvih ružnih odnosa prema profesionalnim nogometašima.



Uključeni u predmet Dejana Maksimovića, kroz djelovanje tajnika Marija Jurića, upozorili smo čelne ljude pulskog prvligaša da je njihov odnos prema igraču s ugovorom, dakle onom koji ima obveze, ali i prava, suprotan propisima. Nakon nekoliko razgovora, u kojima smo im ukazali na propise i istovremeno dali do znanja da ćemo igrača zaštititi pozivajući se upravo na pravilnike o statusu igrača, u klubu Istra 1961 su shvatili da moraju promijeniti stav i odnos u slučaju Maksimović. Ubrzalo je to očito dogovaranje uvjeta sporazumnog raskida te je potom Dejan Maksimović zaključio pulsku epizodu i u prijelaznom roku se preselio u FK Zemun.

**Možda vam ova priča djeluje jednostavna, odnosno da nema toliku „težinu“, no suština je u tome da je HUNS brzo i efikasno pomogao igraču riješiti svoja prava u jednom klubu te da zadovoljniji, u pravednijem epilogu, donese odluke gdje će nastaviti karijeru.**

LISTOPAD – MJESEC USMJEREN NA MENTALNO ZDRAVLJE IGRAČA

# PODIZANJE SVIJESTI O VAŽNOSTI PSIHOLOŠKE SNAGE

Olivera Peroli Žodan



**S**vjetska zdravstvena organizacija je 10. listopada proglasila Svjetskim danom mentalnog zdravlja, a svrha obilježavanja ovog dana je podizanje svijesti o problemima vezanima za mentalno zdravlje. Ove je godine stavljen naglasak na mlade osobe i njihovo mentalno zdravlje u svijetu koji se mijenja.

Kada govorimo o zdravlju ili spremi igrača, najčešće mislimo na fizičko zdravlje, pritom često podcjenjujući važnost mentalnog zdravlja koje je neophodno za cjelokupno funkcioniranje svake individue, osobito u profesionalnom sportu pred kojim se svakodnevno postavljaju sve veći izazovi.

Lani je HUNS organizirao konferenciju „Utjecaj sporta na psihofizičko zdravlje“ s ciljem da educira, osvijesti i upozori na važnost psihičkog zdravlja, kao i na njegov utjecaj koji može imati na fizičko zdravlje nogometaša, ali i ostalih profesionalnih sportaša. Istovremeno, nastojimo otkloniti sveprisutne stigme koje su u našem društvu duboko ukorijenjene o osobama koje boluju od različitih oblika psihičkih oboljenja.

Ove godine će se u sjedištu FIFPro-a 24. i 25. listopada održati radionica namijenjena profesionalnim nogometašima i predstavnicima sindikata. Znanstveno definirano problemi sa mentalnim zdravljem podrazumijevaju neprikladno

ponašanje, nepovoljne osjećaje ili misli koje osobi otežavaju svakodnevne aktivnosti u životu, bilo privatnom, bilo poslovnom životu, a koji se javljaju među profesionalnim nogometašima tijekom, ali i nakon njihove profesionalne karijere. Tako je nedavna FIFPro-ova studija pokazala da čak 96% profesionalnih nogometaša smatra da će problemi s mentalnim zdravljem vrlo vjerojatno utjecati na nogometnu igru i izvedbu igrača, kao i na samu kvalitetu života (što je prema podacima uistinu i tako u 65% slučajeva). Dok 80% igrača smatra da još uvijek nedostaje stručna i potpuna potpora kada je riječ o psihičkim problemima.

Cilj ove radionice je podijeliti dobre primjere iz prakse u profesionalnom sportu i obučiti te educirati polaznike s ciljem daljnjeg sustavnog razvoja pomoći koju će Sindikati pružati sportašima i nakon njihovog umirovljenja.

## RADIONICOM ĆE BITI OBUHVAĆENE ČETIRI KLJUČNE TEME:

- Rano prepoznavanje potencijalno rizične skupine igrača koji mogu imati probleme s mentalnim zdravljem
- Emocionalna otpornost za promicanje mentalnog zdravlja
- Podizanje svjesnosti o važnosti mentalnog zdravlja u profesionalnom nogometu
- Uspostavljanje mreže stručnjaka kojima će se igrači moći obratiti ako imaju problem



# OVOGODIŠNJI BRUCOŠI NA UCN-u NAJBOLJA PODRŠKA SPORTAŠIMA

Ovo ljeto upisali smo petu generaciju studenata na UCN online studij u Danskoj. Riječ je o studiju na engleskom jeziku, namijenjen isključivo profesionalnim sportašima u trajanju 3, 5 godine.

Iz godine u godinu konkurencija je sve veća, a od ove su godine znatno postroženi uvjeti za upis na studij što podrazumijeva maksimalno 30 mjesta za profesionalne sportaše iz cijeloga svijeta. Uz to, cijena upisa sada iznosi 600 eura umjesto dosadašnjih 300, no ako student uspješno završi prvu godinu studija, vraća mu se 300 eura.

S ponosom možemo reći da su iz Hrvatske ove godine pravo upisa ostvarili:

**Dominik Radić**  
**Ante Solomun**  
**Marko Perković**  
**Hrvoje Čubić**  
**Kristijan Bistović**

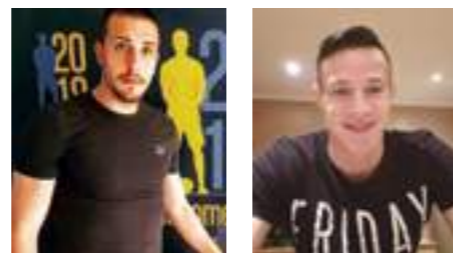


Foto: molvidi.hu

Foto: hrvatskareprezentacija.hr

*„Prije svega u potpunosti sam bio posvećen nogometu od svoje deset, dvanaeste godine, ali škola pritom nikad nije trpjela i oduvijek sam htio završiti neki fakultet i dobiti diplomu. Uz mnoštvo obaveza koje imam, UCN mi je bio odličan izbor jer ispite mogu rješavati on line iz bilo kojeg dijela svijeta pa sam se tako i odlučio za taj studij!“*

**Kristijan Bistović**



Želiš li i ti već sada misliti na svoju budućnost i drugu karijeru? Ako je tvoj odgovor da, kontaktiraj nas na: administrator@huns.hr i saznaj iz prve ruke što je sve potrebno kako bi to i ostvario.

TKO JE PRONAŠAO KLUPSKI ANGAŽMAN NAKON OVOGODIŠNJEG HUNS-ovog KAMPA?

# ONI SU USPJELI

Kao i svake godine, tako je i ove HUNS tradicionalno organizirao Kamp za igrače bez ugovora pod pokroviteljstvom FIFPro-a. Riječ je o Kampu kojim HUNS osigurava igračima besplatan trenazni proces, uz besplatan smještaj, sportsku prehranu i opremu, na najvišoj razini, a sve s ciljem da „ostanu u formi“ dok ne pronađu novi klupski angažman.

Od 19. do 28. lipnja na terenu drugoligaša Kustošije participiralo je ukupno 18 igrača pod vodstvom glavnog trenera Ivica Landeka te Igora Štroka i Alena Šušnića,

kao njegovih asistenata. Dok su o kondiciji igrača brinuli Domagoj Penava i Marko Kikić.



Ivica Landeka

*„Kamp je bio jedno ugodno iskustvo za mene na kojem smo svakodnevno imali kvalitetne treninge i uz to smo odigrali dvije vrlo dobre utakmice protiv dvojice prvligaša. Uz treninge, smo imali i odličnu njegu fizioterapeuta koji su brinuli o našim ozljedama. Također, puno sam toga naučio od starijih i iskusnijih igrača što smatram da je jako bitno u nogometu. Svakako preporučam Kamp svim profesionalnim nogometašima bez ugovora.“*

**Patrick Cetina**

*„Predložio bih svakom igraču HUNS-ov Kamp jer ima odlične uvjete od smještaja koji je odličan, terena pa do svega ostalog. Kamp je meni osobno pomogao u toj mjeri da u novi nisam došao nespreman jer smo svi odlično trenirali na Kampu i treneri su nas pripremili tako da možemo proći prve dane priprema kao spremni igrači.“*

**Duje Mrdeša**

*„Kamp mi je puno pomogao jer sam ostao u formi tijekom ljetne pauze. Mislim da su treninzi i utakmice na Kampu pun pogodak dok su prvenstvene pauze. Kad sam došao u novi klub bio sam u super formi, a tu mi je definitivno pomogao Kamp, ekipa, treneri i naravno ljudi u Sindikatu su pun pogodak. Za svakog igrača koji traži klub, a želi ostati u dobroj formi, Kamp je najbolje rješenje.“*

**Ivan Bubalo**

## KAKVO JE STANJE DANAS I TKO JE OD IGRAČA S KAMPA NAŠAO NOVI KLUB?

- David Arap – NK Rudar Velenje
- Ivan Bubalo – S.S.D. Jesina Calcio
- Mario Cetina – NK Hrvatski dragovoljac
- Patrick Cetina – NK Sesvete
- Hrvoje Čubić – NK Dugopolje
- Josip Fuček – SV Marsch Neuberg
- Mate Gale – NK Jarun
- Matej Jazvić – NK Trnje
- Ivan Ljubičić – NK Špansko
- Luka Milas – NK Croatia Mijavci
- Duje Mrdeša – PFC Lokomotiv Plovdiv
- Marko Muhar – NK Kurilovec
- Mateo Panadić – NK Brežice
- Luka Perić – SV Wildon
- Filip Petanjek – NK Pajde Möhlin
- Darijan Radelić Žarkov – Bez kluba
- Fabjan Tomić – Bez kluba
- Ivor Weitzer – NK Orijent Rijeka



ULAGANJE U MENTALNO ZDRAVLJE ZA VRIJEME SPORTSKE KARIJERE MOŽE IMATI POZITIVAN UTJECAJ NA USPJEH SPORTAŠA I NJIHOVA SPORTSKA ISKUSTVA, ALI I NA ADAPTACIJU NA ŽIVOT IZVAN SPORTA PO ZAVRŠETKU KARIJERE

# Sport i mentalno zdravlje

Iako se na sportsku aktivnost općenito gleda kao pozitivnu, utjecaj sportske karijere na mentalno zdravlje sportaša može biti pozitivan, ali i negativan. Slično je i s utjecajem na fizičko zdravlje, kada roditelji često upisuju djecu na sport zbog zdravlja, ali je zdravlje u vrhunskom sportu, u najmanju ruku, upitno.



Sport može pomoći kod suočavanja s neuspjehom i stresnim situacijama, uči nas usmjeravanju na vlastiti angažman i stvari koje su pod našom kontrolom, pomaže kod formiranja radnih navika, razvija osjećaj osobne odgovornosti i funkcioniranja u timu, kao i razvoj socijalnih vještina. Ovo su samo neke od dobrobiti sporta za dugoročni razvoj osobe, ali je ključno da sportaš razvija načine suočavanja sa stresom, ima adekvatnu podršku trenera i roditelja te da ga se usmjerava na „prave“ vrijednosti. Također, važno je da sportaš ima podržavajuću okolinu i da uvijek ima nekoga kome se može obratiti za pomoć. U suprotnom se mogu dogoditi problemi kao što su anksioznost, negativni perfekcionizam, pad samopouzdanja, usmjerenost na rezultat, zapostavljanje osobnog i profesionalnog razvoja van sporta, depresija i ovisnosti.

Dakle, ulaganje u mentalno zdravlje za vrijeme sportske karijere može imati pozitivan utjecaj na uspješnost sportaša, njegova sportska iskustva, ali i na adaptaciju na život van sporta po završetku karijere. Stoga ulaganjem u mlade sportaše postizemo najbolje rezultate.

Kontrolom disanja i svakodnevnom vježbom disanja u kombinaciji s tjelesnom aktivnosti utječemo na varijabilitet srčanog ritma (eng. heart rate variability, HRV), odnosno mjeru koja je pouzdani pokazatelj zdravstvenog statusa te se često koristi kao prediktor kardiovaskularnih zdravstvenih problema. Nizak HRV u negativnoj je korelaciji s mortalitetom, incidencijom

infarkta miokarda te pojavom drugih kardiovaskularnih bolesti, dok je visok HRV mjera otpornosti na stres te povećanih fizičkih i mentalnih mogućnosti. Iz sportske perspektive, visok HRV je povezan s poboljšanjem izvedbe, brzine reakcije, pažnje i koncentracije. Može se kontrolirati i trenirati trbušnim, ritmičnim disanjem kod kojeg udisaji povećavaju frekvenciju rada srca, a izdisaji smanjuju. Određene vježbe disanja pokazale su se ključne u tom procesu te osoba, koristeći vježbe disanja u trajanju 3:6 sekundi (udah/izdah) pronalazi adekvatan način za povećanje amplitude rada srca, odnosno povećanje HRV-a.

Karijera sportaša sigurno završava dok život tek počinje. Ako uzmemo da je prosječna dob u kojoj nogometaši završavaju karijeru 35. godina, vidimo da po završetku karijere imaju još cijeli život pred sobom. Zato na sportsku karijeru možemo gledati kao na trening za život, a sport zasigurno jest preslika života, odnosno „život u malom“. Za život se ne rađamo pripremljeni, već se pripremamo putem. Oblikuju nas iskustva koja prolazimo, bila ona pozitivna ili negativna, kao i naše kompetencije, a rastemo ako znamo kako se suočavati s izazovima. Dakle, sport je podloga razvoja, a sportski stručnjaci stoga imaju veliku odgovornost.

**Maja Vidaković, mag. psych.**

**VRUĆA TEMA - PREDSTOJI LI HRVATSKOJ REPREZENTACIJI KRONIĆNA NESTAĆICA RAZNIH PROFILA IGRAĆA SUKLADNO SVE VEĆEM BROJU STRANACA U HNL-U?**

# DRUGDJE JEST I NIJE PROBLEM, ALI HRVATSKA JE POSEBNA (MALA)

**N**akon što je Hrvatska na Svjetskom prvenstvu osvojila srebrnu medalju, svijet je, opet kao i 1998. godine, impresioniran dosezima sportaša tako male (u ljudskom broju) državne stvarnosti. Pogotovo je odjek u nogometu globalno najsnažniji, s obzirom da je u tom sportu i najteže ostvariti uspjehe, a najviše status finalista (pobjednika) Svjetskog prvenstva.

Prije dvadeset godina, kada je imala više stanovnika nego danas (tada 4,8 milijuna, a danas 4,1 milijuna), Hrvatska je šokirala svijet brončanom medaljom u Francuskoj. Malo je kome bilo jasno kako tako malobrojna baza može iznjediti 20-tak vrhunskih majstora nogometa, spremnih nametnuti se velikim silama. Tada se moglo govoriti da je snaga brončanih Vatrenih bila u tome što su omladinsku školu nogometa prošli u jakim konkurencijama bivše države, a dio seniorskog nogometa unutar savezne jugoslavenske lige. Nakon što je u Rusiji 2018. godine Hrvatska ostvarila još veći uspjeh, finale i srebrnu medalju, snaga argumenta jačine bivše državne lige se relativizira. U ovoj reprezentaciji iz Rusije, naime, bili su gotovo svi igrači koji su prošli hrvatsku omladinsku školu, izuzmemo li Ivana Rakitića. Možemo li kazati da su ti igrači postali veliki zato jer su kovanog talenta u Prvoj HNL? Naravno da to nije (puna) istina, jer su gotovo svi prilično mladi otišli u inozemstvo i tamo dobili nužne tehničko-taktičke nadogradnje i sazrijevanja ključna za velike iskorake. No, ono što je neporecivo jest to da su u Prvoj HNL svi prilično rano dobili šansu igrati u kontinuitetu seniorski nogomet. Da nije bilo tog nastupanja kroz HNL, usporedno i u reprezentativnim selekcijama, teško bi se ti igrači plasirali u inozemne klubove. I ta teza, pokazat ćemo kroz daljnju analizu, jest ključan dio priče o strancima te utjecaju na reprezentativnu i perspektivu mladih hrvatskih igrača.

Kad i ovlaš tematiziramo temu o strancima u Prvoj HNL spoznat će se kako je trend povećanja njihova broja postojan. Pojednostavljeno, to znači da je mjesta za hrvatske igrače, odnosno one koji imaju pravo biti pozvani u državnu reprezentaciju, sve manje. Kako je 2013. godine smanjen i broj klubova u Prvoj HNL (10) nije velika mudrost istaknuti kako je reprezentaciji takav odnos snaga veliki problem. Je li to onda trend kojeg se mora nekako ukrotiti, ili su u pravu oni koji tvrde da će Hrvatska uvijek imati 20-tak igrača reprezentativnog formata koji će se tesati u inozemnom klubovima? Neovisno iz kojeg kuta gledate, klupskog ili reprezentativnog, spoznat ćete kako ima pro et contra argumenata za obranu svakog stajališta. No, u kontekstu perspektive procesi koju na nju utječu, i po pitanju HNL-a i pogotovo za reprezentaciju, smanjivanje domaćih igrača je poguban trend.

## INTERESI KLUBOVA

Pobornici Lige 10, koja živi svoje šesto izdanje, uvjereni su da je kvaliteta natjecanja sve jača, a da su temelj tomu i angažmani stranih igrača. Po klupskim upraviteljima glavni adut tom stavu je što u Hrvatskoj nema dovoljno kvalitete za 10 elitnih klubova. Kad se to ističe kao glavni adut, onda je to zapravo najjasniji znak da olako prihvaćanje trenda internacionalizacije lige već proizvodi štetu domaćem nogometu (ašu). U klubovima kažu da oni moraju funkcionirati na tržišnim principima i da im je dovođenje kvalitetnih inozemnih igrača preduvjet da ostvaruju rezultatske iskorake u HNL-u, ali i Europi. U tom kontekstu se to može odnositi na Dinamo i donekle Rijeku, dok svi ostali niti imaju izrazitih domaćih uspjeha, a još manje europskih iskoraka. Unatoč tomu, otkako je izglasana liga 10 (2013./14.), broj stranaca u Prvoj HNL je postotkom u relativnom kontinuitetu porasta. Od 17.1, 24.5, 28.2 preko 27.2, 25.6 i u ovoj sezoni,

do sad, čak 42.5% stranaca! Od 72 stranca među 421 igračem u prvoj sezoni, ova peta sada ima 289 igrača s barem jednim nastupom, od čega su stranci 123, gotovo pa polovica! Tolerirajući tezu kako su klubovi željni kvalitete zbog natjecateljski većih iskušenja, činjenice ukazuju da baš svi, uspješni i neuspješni imaju tendenciju dovođenja (sve) više stranaca. Pritom treba imati na umu i sljedeći podatak. U pet godina prije lige 10, dakle u periodu od 2008. do 2013. godine, bilo je sezona kada je također bio nešto veći broj stranaca. Primjerice 2009./10., kada je nastupilo 105 stranaca (više nego recimo u Ligi 10 prije tri godine). No, bitna je razlika da je tada u Prvoj HNL bilo 16 klubova, a da je pored tih stranaca nastupilo 430 hrvatskih

## NAJAVE PROBLEMA

Povlačenjem Marija Mandžukića (32) te odmakom Nikole Kalinića (30), Hrvatska je postala deficitarna na mjestu klasičnog centarfora. Glavni izvor reprezentacije, Prva HNL, ne nudi rješenja. U deset prvligaša u ovom trenutku igraju tek 3 do 4 hrvatska centarfora (Radonjić(28), Marić(23), Petrović(21)). Stranci prednjače, kao Gavranović(Švicarska), Gorgon(Austrija), Ivanovski(Makedonija), Zwolinski(Poljska), Mierez(Argentina), Andrić(Srbija), Mendy(Francuska) i drugi. U derbiju Dinamo i Rijeke recimo, među prvih jedanaest bude po 17 stranaca! Od četiri beka jedan Hrvat, od četiri stopera tri stranca. Od pet ofenzivnih igrača, Dinamo je imao sve strance, a Rijeka četiri. Ako najjači i najbogatiji klubovi nemaju moć i uvjete stvaranja reprezentativnih nam vrijednosti, teško je zamisliti koja bi to klupska stvarnost mogla iznjediti kadrove za Vatrene.



nogometića! U tih pet godina postotak stranih igrača bio je između 14.2 i 19.6%, u prosjeku 16.8%, a svake godine igralo je u prosjeku 484 Hrvata i 81 stranac. U Ligi 10 ilustrativan je podatak da ono što je bio maksimalan broj prethodnih pet godina (105), sada postaje prosjek!

Je li u smislu tržišnog opredjeljenja, što podrazumijeva velike transferne prihode, opravdan ulog u toliki broj stranaca? I ovdje površna analiza već pokazuje da su se najbolje financijski oplodile prodaje mladih domaćih igrača. To nam sugerira da se zapravo događa proces u kojem se što više prodaje mlade domaće igrače, a da stranci služe za popunu igračkih ruža. Kao i svaki čudan trend, tako i ovaj ima kolateralne neželjene procese. Naime, dob mladih igrača koji odlaze je sve mlađa, što znači da smo intenzivirali prodaju tinejdžera te da mladi igrači ne uspijevaju ostaniti niti 2 do 3 seniorske godine u Prvoj HNL. To je uzrok što je ona jedna od najmlađih liga u Europi, ali je to istovremeno temelj koji sugerira da će kvalitetom ti mladi igrači imati puno veće probleme prilagodbe i nametanja u inozemnim klubovima. Samim time porast će rizik da im karijera krene nizbrdo. Ako mladost ne uspijeva iskoračiti u inozemnim klubovima, za reprezentaciju to znači najgore smanjenje razine kvalitete u raspoloživim snagama.

## INTERESI REPREZENTACIJE

Možemo li uzeti kao pokazatelj HNL-u ono što se događa u inozemstvu? Po tim analizama hrvatski je zapravo i europski trend. U periodu od 2009. do 2017. godine, godišnji porast stranih igrača je 5%. U 31 ligi u Europi prosječno je već 39.7% stranih igrača. Prednjače Turci s 65.6%, do njih Ciprani, gdje tri vodeća kluba imaju od 91 do čak 99% stranaca. Među ligama petice, Englezi su na 60%, Italija 54.3%, Njemačka 48.6%, Španjolska 39.2%, a Francuska 35.9%. U tim brojkama možemo vidjeti da velik broj stranaca primjerice u Njemačkoj, Engleskoj, Španjolskoj i Francuskoj nije „uništio“ reprezentaciju, dapače, posljednje dvije su imale sjajne trofejne ere posljednjih desetak godina. No, Italija je tu dekadu

Negativni pokazatelji posljedica su sve manjeg ulaganja i stručnog unapređivanja u proizvodnju i razvoj svojih igrača, odnosno davanju prioriteta kupoprodajama, gdje se lakše mešetari i ostvare zarade. Dok se većina europskih federacija domišlja kako dati više prostora domaćim igračima, HNS se postavio kao generator trenda stranaca, jer je u listopadu 2016. godine, daleko od javnosti, povećao kvotu igrača izvan EU sa 6 na 8. To je direktan primjer kako se zatvaraju prostori domaćih igrača i posljedično reprezentacije. Vatreni žive od sve manje baze. Ove sezone je u HNL-u tek 170 hrvatskih igrača. U najboljim godinama (23-30) ima ih 33%. Igrača ispod 21 godine koji nešto igraju (kandidata za mladu reprezentaciju) ima tek 16.2%. S takvim trendovima kvaliteta mora padati, a što se praktično već događa. Vrijeme će pokazati posljedice na nogomet uslijed demografskih potresa.

praktično potonula, iako je 2006. godine bila svjetski prvak. Pravila dakle nema, iako podaci kako vodeći talijanski klubovi imaju najveći broj stranaca (Napoli 82.1%, Lazio 80.1%, Inter 79.8%, Juventus 73.3%) daju naslutiti važne probleme za Azurre. Ipak, možemo prihvatiti tezu kako klubovi na tim razinama, s velikom navijačkom pratnjom, tržištem, u kupoprodajama vide važne izvore financijskih resursa. To nije samo stvar transfera stranaca u kontekstu reprezentacije, nego je sastavni dio drugog trenda koji desetak godina diktira odnose europskog nogometa. To je nestabilnost igračkih ruža. Od 2009. godine indeks promjene kadra unutar jedne godine rastao je prosječno 8.1%. Sada imamo senzacionalan podatak da je unutar svih klubova broj promijenjenih igrača u jednoj sezoni na razini 44.8%. U takvoj fluktuaciji stvaranje uigranosti, kompaktnosti i strateških ciljeva predstavlja Sizifov posao za struku. Međutim, vratimo se Hrvatskoj.

Ako su trendovi povećanja stranaca u razini s europskim, zašto bi onda to bio problem za reprezentaciju Hrvatske? Razlika je u tome što 40-50% stranaca u višestruko brojnoj bazi kao što su Njemačka, Italija, Engleska, Francuska, Španjolska, Belgija, Portugal i druge zemlje čijoj konkurenciji želimo pripadati, ima sasvim drugu težinu u odnosu na (sve) manju hrvatsku nogometnu stvarnost. Ukoliko mi svake godine smanjujemo ionako mali broj hrvatskih igrača koji igraju u Prvoj HNL, to znači da će kroz idućih 4-5 godina dodatno biti proširene rupe u proizvodnji igrača, odnosno ojačat će nestašice kojima smo već sada svjedoci. Nedostaju lijevi bekovi, desni, suša je napadača, nestaju playmakeri. Još je jedna rizična posljedica tog trenda snaženja brojke stranih igrača, a koja se ne dotiče reprezentativnih interesa. Pored ograničavanja prostora koji je nastao smanjivanjem Prve HNL, povećavanje stranaca mogućnost za igru mladih domaćih igrača dodatno će suziti. Posljedica tog procesa je da će smanjivati interes mladih da uopće krenu u nogomet, jer su im šanse za iskorake, čak i prvligaških okvira bitno umanjene. Oni koji ne vide da se taj proces već događa, mogli bi se kroz nekoliko godina ugroze kvantiteta igrača jako neugodno iznenaditi posljedičnim „kvalitetama“.

U ovoj analizi nismo se dotakli i dodatnih, u neku ruku i (naj)važnijih pokazatelja ugroze strukture nogometa kakvu sada imamo. Govorimo o demografskim trendovima koji su doslovno katastrofični. Hrvatska je po starenju stanovništva među prvima u Europi. Samo jedan podatak nam poprilično sumorno djeluje u kontekstu perspektive. Po popisu stanovništva iz 2011. godine, prvi put imamo više starijih od 65 godina (17.7%) nego mladih (od 0 do 14 godina (15.2%))! Dakle, realan je podatak da će, taman da je sve u nogometu bajno, biti još manje mladih za razvoj nogometića. To je već dublja analitika koju bi površni akteri nogometnog upravljanja ionako tretirali filozofiranjem pa je ostavljamo za neke druge prilike.

UZ PONOVRNU ESKALACIJU HULIGANSKOG PONAŠANJA I NASILJA NA STADIONIMA

# PARTY, NO PYRO!

**H**rvatska nogometna reprezentacija bila je najveći hit Svjetskog prvenstva u Rusiji. Priča za sva vremena. Bajka o maloj zemlji s talentiranim nogometasima.

Tri mjeseca nakon najvećeg uspjeha u povijesti hrvatskog sporta, nacionalna momčad igra prvu službenu utakmicu u Hrvatskoj. Na riječkoj Rujevici, protiv Engleske. Pred praznim tribinama. Igra nogometas̃a Dinama izgleda respektabilno. U europskim razmjerima. Nakon što je hrvatski prvak u Maksimiru deklasirao turski Fenerbahçe (4:1), u Bruxellesu se poigrao i sa slavim Anderlechtom (2:0). Maksimirski je klub pred rušenjem neugodne tradicije, "polustoljetnog prokletstva". Posljednji put su Modri prošli grupnu fazu natjecanja nekog UEFA-inog natjecanja davne 1970. Od tada se Maksimirom provlači fama o "europskom proljeću".

Međutim, taj i takav Dinamo, u Zagrebu je, u zračnoj luci Franjo Tuđman dočekala interventna policija. Zbog međusobnog obračuna Dinamovih navijača u Bruxellesu, ali i prijetnji direktoru maksimirskog kluba za sigurnost, Krešimiru Antoliću. Očigledno su djelatnici MUP-a dobili dojavu o mogućoj "sačekuši". No, ako je u glavama Bad Blue Boysa i postojala zamisao o obračunu s Antolićem, dvadesetak kršnih momaka odjevenih u odore interventne policije, svojom su pojavom otklonili svaku ideju o potencijalnom incidentu.

Iako Dinamo u Europskoj ligi ostvaruje zapažene rezultate, klupski čelnici strahuju od svake nove europske utakmice. Za neučtivo ponašanje "zločestih plavih dječaka" klub je samo za nastupe u kvalifikacijskim ogledima platio 77.000 eura. Prijave protiv hrvatskog prvaka za utakmice grupne faze natjecanja protiv Fenerbahčea i Anderlechta, disciplinski organi UEFA-e tek trebaju "obraditi".

Za maksimirski susret s turskim klubom organizator se tereti zbog uporabe

pirotehnikе domaćih navijača te zakrčenosti sigurnosnih prolaza na tribinama. Optužnica protiv hrvatskog prvaka posebice je sadržajna, vezano uz utakmicu u Bruxellesu. U prijavi delegata utakmice Anderlecht – Dinamo, gostujući se navijači terete za paljenje baklji, bacanje predmeta (baklje, boce) na teren, tučnjave, ali i – rasizam!

Na tribinama briselskog stadiona Constant Vanden Stock delegat je konstatirao hrvatsku "povijesnu zastavu" iz vremena Drugog svjetskog rata (s početnim bijelim poljem na "šahovnici" i uhatim slovom U). Temeljitim izvješću vjerojatno je doprinio i UEFA-in šef za sigurnost na spomenutoj utakmici, Vlado Godović iz Srbije.

Čak se i BBB ograđuju od unošenja sporne zastave (koja se nalazi na UEFA-inoj listi zabranjenih rekvizita). Tvrde kako ju je unio neki njima "nepoznati gasterbajter iz Njemačke". Dinamu to jamačno neće puno pomoći. Za isticanje političkih poruka i simbola u UEFA-i imaju nulti prag tolerancije.

I dok Dinamo čeka presudu međunarodnih organa za ekscese svojih navijača, Poljud su zatvorili "disciplinci" HNS-a. Konkretno, disciplinski sudac HNL-a Alan Klakočer kaznio je splitski Hajduk odigravanjem četiriju utakmica bez nazočnosti gledatelja. To je, s disciplinskog aspekta, ujedno i najteža sankcija u povijesti Prve HNL.

Na utakmici protiv Dinama (usput, bio je to kvalitetom jedan od najopskurnijih derbija) službene su osobe evidentirale 45 bačenih baklji, 9 dimnih bombi, 5 strobova i čak 17 topovskih udara. Uslijed eksplozije topovskog udara teže je ozlijeđen jedan vatrogasac, a kamenom je (bačenim s istočne tribine) pogođen u glavu Hajdukov igrač Adam Gyurcsó. Nakon sastanka čelnika HNK Hajduk, Torcide i Javne vatrogasne postrojbe Split konstatirano je kako se radi o (ne)djelu neodgovornih pojedinaca.

Premda je Poljud zatvoren do kraja godine, prevladava dojam kako je Hajduk još i dobro prošao. Disciplinski pravilnik HNS-a u ovakvim situacijama predviđa i kaznu do 12 utakmica – bez gledatelja. Naime, u disciplinskim postupcima, HNK Hajduk višestruki je recidivist. Splitski je klub već morao zatvarati poljudske tribine zbog divljanja huligana i prekomjerne uporabe pirotehnikе, navijačkih upada na travnjak (s metalnom šipkom u rukama), rasističkih transparentata, hukanja tamnoputim igračima suparničkih klubova, gađanja kovanicama protivničkih nogometas̃a (konkretno Mirka Hrgovića, u dresu Zadra). Iz svega navedenog razvidno je kako klupski čelnici, ali i gradski dužnosnici (kao predstavnici vlasnika) nemaju snage, a zacijelo niti volje riješiti problem huliganizma na poljudskom stadionu.

Ponašanje (dijela) navijačkog puka na tribinama Maksimira i Poljuda zapravo sugerira zaključak da je svejedno igraju li ili ne. Nagon navijačke (auto)destrukcije i želja za izazivanjem nereda očigledno su jači od poistovjećivanja sa sportskim idolima i klupskom pripadnošću. Bunt i agresiju navijačke subkulture potiču brojni društveni problemi. Kojima se očigledno, baš kao i fenomenom huliganizma, u hrvatskom društvu – nitko ne bavi!

Samo nekoliko dana nakon navijačkog "orgijanjanja" na Poljudu, u organizaciji UEFA-e i HNS-a, održan je u Opatiji još jedan u nizu seminara na kojemu su bili predstavnici Saveza, klubova, policijskih uprava, pravosuđa i zaštitarskih firmi. UEFA je posredstvom svojih emisara izričito naglasila nultu stopu tolerancije spram pirotehnikе. S obrazloženjem da je ista "loša za ljude, loša za odvijanje utakmice i nema pirotehnikе koja je bezopasna za upotrebu". UEFA je poslala jasnu poruku: Party, no pyro! Parafrazirajući slogan ekstremnih ultraša: No pyro, no party (u prijevodu: Bez pirotehnikе nema ni zabave)!

ZAHUKTALA SE JOŠ JEDNA HNL-ova SEZONA

# DINAMO UTVRĐUJE STATUS LIDERA, RUDEŠ ČVRSTO DRŽI FENJER

**H**rvatski nogometni prvoligaši hapsolvirali su četvrtinu natjecanja. Dvije pozicije u hijerarhiji HNL-a već su poprilično jasno isprofilirane: prva i deseta (posljednja). Dominacija Dinama doima se frustrirajuće za potencijalne progonitelje. Maksimirski je klub, naime, dosadašnji dio prvenstva odigrao pretežito s kadrom iz pričuvnog ešalona.

Iako je trener Modrih Nenad Bjelica, na startu sezone bio izložen diskretnim kritikama zbog "glomaznog roстера", njegova se procjena o brojnosti igračkog kadra pokazala ispravnom. Od 34 igrača koliko ih je imao na početku sezone (za potrebe domaćih, odnosno europskih natjecanja), Bjelica je koristio 27 igrača. Uz jasnu distinkciju između udarnog potencijala, kojeg je rabio u europskim susretima te "ostalnih", čijim se uslugama koristio za – "po doma".

I uz takav fakultativni pristup HNL-u, Dinamo drži primat u prvenstvu. Bodovna udaljenost naspram drugoplasiranog Osijeka nije nedostižna (iznosi svega četiri boda), no dojam kojega maksimirski klub ostavlja na konkurenciju sugerira

dramatičnu razliku u organizaciji kluba i kvaliteti momčadi, odnosno stručnom stožeru. Modri su u dosadašnjem tijeku prvenstvenog natjecanja "zagubili" šest bodova, odigraši neodlučno protiv Rudeša, Rijeke i Hajduka. No, spomenuti bodobni deficit na Dinamovom kontu primarno je razlog trenutnih vlastitih slabosti nego snage navedenih rivala.

Gotovo s jednakim postotkom vjerojatnosti i procjeniteljskog uvjerenja, Rudeš nudi inverznu priču. Nakon deset odigranih kola, klub iz naselja koje pripada gradskoj četvrti Trešnjevka, ima osvojena samo dva boda (od toga je polovicu osvojio u prvom kolu, u Maksimiru protiv Dinama). Ostanak Rudeša u konkurenciji Prve HNL predstavljao bi prvorazrednu senzaciju, u rangu – sedam svjetskih čuda.

Tijekom prošle debitantske sezone NK Rudeš predstavljao je svojevrsno iznenađenje pa i natjecateljsko – osvježnje. Rudeš je svladao Dinamo, Rijeku, Osijek, dvaput Hajduk. Međutim, na kraju sezone raskinut je partnerski odnos s Baskonia Alaves Group (grupacijom koja drži dva baskijska sportska giganta – Vitoriju Alaves u nogometu i Saski Baskonia

u košarci). Klub je napustio stručni stožer i većina igrača. Neki su karijeru nastavili – u Puli. Naime, Baskonia Alaves Group ostala je u hrvatskom nogometu. Ali ne kao partner Rudešu već kao većinski vlasnik Istre 1961. Rudeš se za aktualnu sezonu opskrbio najvećma igračima koji su donedavno igrali u drugom ili trećem rangu natjecanja.

Nakon loših iskustava s američkim ulagačima (koje je predvodio Michael Glover) ili manje sretnim s ruskim kapitalom (Mihail Ščeglov), Puležani su pomalo diskretni u procjenama novih vlasnika. Premda su Baski potpisali ugovornu obvezu prema kojoj će već tijekom prve godine suradnje uložiti u pulski klub (odnosno saniranje dugova) – pet milijuna eura.

Zanimljivo, Istra 1961 prvi je klub u HNL-u ove sezone, koji je smijenio trenera. I to nakon pobjede nad Interom – 2:1. Očigledno, nezadovoljan sportskim segmentom kluba, vlasnik je dužnosti razriješio trenera Manola Marqueza i sportskog direktora Pepa Calderona. Novim trenerom imenovan je Cristobal Emilio "Curro" Torres, nekadašnja zvijezda

Valencije i španjolski reprezentativac. Istra 1961 međutim i nadalje "čuva" devetu poziciju, na kojoj je dočekala kraj posljednja dva prvenstva. Kao što je poznato, 9. mjesto u HNL-u rezervirano je za doigravanje s drugoplasiranim drugoligaškim klubom.

Nekako istovremeno s trenerskim prevratom u Puli odigrala se i drama na Poljudu. Željko Kopic podnio je ostavku nakon sramotnog poraza (0:2) od novopridošlog prvoligaša – Gorice. Prvotno je predsjednik Hajduka, Jasmin Huljaj ostavku odbio. Međutim nepuna tri tjedna kasnije, Zoran Vulić preuzeo je poljudsku trenersku katedru. Peti put!

Vulić je svjesno "uletio u kašetu brokava". Za njega, kao i većinu hajdukovaca, poljudski je klub "više od života", institucija koju se prihvaća emocijama, a ne razumom. Jer ratio sugerira da Hajduk proživljava (višegodišnju) krizu identiteta. Najveću u povijesti HNL-a. Na svim razinama. Poglavitito, u organizacijskom segmentu, Hajduk sustavno ponire. Neizostavnom analogijom trpi i sportski dio. Momčad je svake sezone sve slabija, rezultati lošiji. Činjenica da Hajduk

poslije deset odigranih kola aktualnog prvenstva ima svega 11 bodova (tri više od prethodne Istre) i drži 7. poziciju na tablici posve izravno upućuje na razmjere krize, koja evidentno iz akutne prelazi u kroničnu fazu.

- Ovo ste vidjeli sada i nikada više – zdvojno je kazao Zdravko Mamić, u svibnju 2017. promatrajući scene slavlja na riječkom Korzu. Mnogi su tada zaključili kako iz čelnika Dinama tog trenutka eruptiraju frustracije zbog izgubljenog prvenstva i 11-godišnje dominacije. Mamić je (fizički) napustio hrvatski nogomet, no kletva je ostala. I činjenica da je 17 mjeseci od najvećeg slavlja u povijesti riječkog nogometa malošto ostalo isto. Spoznaja da je Rujevicu napustio Matjaž Kek, najdugovječniji trener u povijesti HNL-a sugerira da i HNK Rijeka prolazi krizno razdoblje.

Za razliku od traumatične zbilje na Rujevici i Poljudu, ambijent pozitivnog

nogometnog ozračja živi Velika Gorica. Nakon iznenađujućeg starta (i pobjeda nad Hajdukom i Osijekom u gostima te Rijekom doma) kod navijača i čelnika Gorice – rastu europske zazubice. I doista, poslije četvrtine natjecanja, klub drži poziciju koja mu ostvara europske perspektive.

Međutim, premda se velikogorički klub u medijima slavi kao najveći hit HNL-a, neke činjenice ukazuju kako je "projekt Gorica" više menadžerska nego nogometna priča. Za povratak u elitni rang natjecanja Gorica je značajno prednapregnula klupski budžet. Dovedeno je 14 stranih nogometaša! Čak i trener Sergej Jakirović priznaje: imamo previše stranaca! U osječkom Gradskom vrtu, u početnom su sastavu Gorice, hrvatsku putovnicu imali jedino (vratar) Kahlina i Lončar. Istovremeno, klub ne participira niti u jednom natjecanju mladih uzrasnih kategorija (pioniri, kadeti, juniori). A to je spoznaja koja cijeloj priči daje jedan manje optimističan ton.



Foto: Igor Soban Pixsell

IZUZETNO DOBAR ULAZAK U SEZONU ZAGREBAČKOG DINAMA PROBUDIO JE STRAST PUKA MODRIH

# OSJETI AROME EUROPSKOG PROLJEĆA

**T**aktovi himne Lige prvaka ne odzvanjaju Maksimirom ove jeseni. Premda su u Dinamu već pjevušili omiljenu melodiju. Hrvatski je prvak bio vrlo blizu plasmana u najprestižnije klupsko natjecanje. U doigravanju je odigrao protiv Young Boysa, u Bernu – 1:1, imao je u Zagrebu nakon prvih 45 minuta – 1:0.

U srazu sa Švicarcima de facto su presuđivali detalji. Neki od njih bili su posve bizarni. Početkom drugog poluvremena maksimirskog susreta domaći branič Petar

Stojanović nehotice je pogodio petom u glavu suparničkog napadača Miralema Sulejmanija.

Umjesto srpskog internacionalca u igru je ušao Roger Assale, reprezentativac Obale Bjelokosti i nakon svega osam minuta provedenih u igri izborio je kazneni udarac, iz kojega su "mladi dečki" ishodili izjednačenje.

Zbog dosuđenog jedanaesterca domaći su navijači pogrdama zasuli nizozemskog suca. No, Björn Kuipers pogriješio je na

Dinamovu štetu tek dvije minute kasnije kada je pustio akciju švicarske momčadi poslije evidentnog igranja rukom gostujućeg igrača Fassnachtsa. Usljedio je protunapad pa korner, a potom i pobjednički pogodak gostiju. Dinamo je, u konačnici, izgubio utakmicu, Ligu prvaka i – osam milijuna eura (koliko bi dobio više plasmanom u elitno društvo).

Dinamo je međutim u srazu s Young Boysima dokazao kako se može ravnopravno nositi s bogatijim i kvalitetnijim suparnicima. Švicarski prvak,

naime, ima dvostruko veći proračun od Dinamovog i 26 milijuna eura vrijedniju momčad.

Čini se jednostavnim izračunati financijski minus kojega je Dinamo pretrpio neulaskom u Ligu prvaka. No, kao što veliki navijač Hajduka, Mladen Grdović pjeva – "Nije u šoldima sve".

Maksimirski je klub dobio neke prednosti, koji se naoko ne mogu egzaktno prikazati. Nestvarno zvuči podatak da je susret protiv Young Boysa popratilo više ljudi (28.137) nego što ih se okupilo za gostovanja madridskog Reala u Ligi prvaka (u sezoni 2011./12.). Štoviše, na maksimirskim tribinama nije zabilježen nijedan incident (osim na jugu, gdje su bili locirani švicarski navijači). A inkaso od posjete značajno premašuje milijun kuna.

Švicarski Young Boys ušao je u skupinu H Lige prvaka, zajedno s Juventusom, Manchester Unitedom i Valencijom. Hipotetski, da je Dinamo "uletio" u spomenuto društvo, nameće se logično pitanje: bi li Modri u ponuđenoj konkurenciji uopće osvojili koji bod (švicarski je prvak nakon dva kola bez boda, uz gol-razliku 0:6)? Posljedično, hrvatski bi klub postao predmetom medijskog izrugivanja, a igrači i stručni stožer živjeli bi jamačno pod permanentnim pritiskom sumnji i negativnog ozračja.

Umjesto loptanja s "velikim dečkima" u Ligi prvaka, Dinamu je UEFA-in ždrijeb Europske lige "udijelio" zanimljive i zvučne suparnike – turski Fenerbahče i belgijski



iznimno strastvena kada je sport, napose nogomet, posrijedi. A najpopularniji turski klub, smješten u azijskom dijelu Istanbula, jest – Fenerbahče. Među inima, za Fener navija i turski predsjednik Recep Erdogan.

A ponos turske nacije u Zagrebu je posramljen. Dinamo je pobijedio favoriziranog rivala – 4:1! Uz pregršt šansi, domaći su nogometnaši dvaput pogodili i okvir turskih vrata. Sukus prezentacije svog najpopularnijeg kluba turski je najtiražniji sportski list Fanatik sažeo u jednu riječ: "gaženje"! Većina turskih tiskovina iste je večeri "smijnila" Nizozemca Phillipa Cocua, Fenerovog trenera.

Nepobitno, sretna je okolnost po hrvatskog prvaka što se s Fenerom sastao na startu Europske lige. Bilo je evidentno da Cocu (preuzeo je vođenje turskog giganta, 1. srpnja) još nije uspio posložiti momčad. Mada u kadrovskom rosteru im 16 stranaca i sveukupno 20-ak reprezentativaca (mnogi su međutim u statusu – bivših).

Krizno razdoblje proživljavala je i momčad Anderlechta prije gostovanja Dinama u Bruxellesu: najpopularniji je belgijski klub u sedam utakmica ostvario



Foto: Racingpost

Anderlecht te slovački Spartak iz Trnave. Već na prvu u Maksimiru su prevladavale procjene kako Dinamo može uspješno apsolvirati ovu skupinu.

Pripadnost turskom narodu danas potvrđuje oko 70 milijuna ljudi. Većina ih je

samo jednu pobjedu, dvaput igrao neodlučeno te doživio četiri poraza. Prema opservacijama belgijskih novinara trener Anderlechta Hein Vanhaezebrouck brojio je "posljednje sate".

Dinamo je na stadionu Constanta Vanden

Stocka odigrao još jednu taktički iznimno zrelu utakmicu. Već u prvih pola sata igre Modri su mogli imati ozbiljniju rezultatsku prednost. Pobjeda 2:0 čak je skromno odrazila odnos snaga na travnjaku. A nogometnim analitičarima ostavila dvojbu: proživljava li Anderlecht nesvakidašnju krizu ili je momčad belgijskog doprvaka naprosto limitirana kvalitetom?

Pobjedom u Bruxellesu, Dinamo je dodatno osnažio međunarodni rejting, momčad je učvrstila samopouzdanje, ali i negativni financijski efekti eliminacije iz Lige prvaka donekle su amortizirani. Maksimirski je klub pobjedama u prva dva kola Europske lige zaradio 1.140.000 eura, a nadohvat mu je i bonus predviđen za plasman na prva dva mjesta u skupini.

Dinamo danas ima realne šanse proći u drugi krug i dokinuti gotovo 50 godina staro prokletstvo (neigranja) "proljeća u Europi". No, osim svrgavanja neugodne tradicije i udovoljavanju navijačke taštine, igranje dvije (ili možda četiri) utakmice na proljeće nije toliko bitno koliko je za Dinamo i hrvatski nogomet značajno da je Maksimir ponovno na nogometnoj karti Europe.

- Držim da postignuti rezultati nisu slučajni. Svi igrači koje smo angažirali, odgovorni su i karakterni nogometnaši – tvrdi trener Nenad Bjelica. Dinamo je tijekom ljetnog prijelaznog roka angažirao 12 novih igrača: neki su došli s posudbe, neki besplatno, za neke je maksimirski klub platio odštetu (sveukupno 7 milijuna eura). Istovremeno, Dinamo su napustila sedmorica igrača: Soudani (Nottingham Forest), Benković (Leicester), Čorić (Roma), Sosa (Stuttgart), Hodžić (Vidi), Fiolčić (Genk) i Čolina (Monaco). Za sve navedene transfere Dinamo je sveukupno uprihodio 35 milijuna eura.

S trenerom Bjelicom i novim igračima, Dinamo danas ima posve izmjenjeni DNK. Ima momčad kojoj navijači vjeruju (u Maksimiru je prodano čak šest tisuća pretplatničkih godišnjih ulaznica). Za Modre koji su dugo živjeli u nezdravom ozračju i na marginama navijačkog interesa, ta sinergija predstavlja najveću vrijednost kluba. Godinama su, naime, u Maksimir dolazili "nabrijani" BBB-i, samo s jednim ciljem – kako bi vrijedali Zdravka Mamića. Danas ljudi dolaze na maksimirski stadion – uživati u nogometu!

UZ ODLAZAK NAJDUGOVJEČNIJEG TRENERA NA KLUPI JEDNOG PRVOLIGAŠA

# 2045 RIJEČKIH KEKOVIH DANA

**B**ila je srijeda, 27. veljače 2013. Sveti otac Benedikt XVI. održao je svoju posljednju katehezu. Tim se činom i formalno odrekao aktivnog vršenja papinske službe. Bio je to središnji događaj toga dana na Zemlji.

Nešto slabije medijski popraćeno bilo je potpisivanje jednog nogometnog ugovora. Spomenutog je datuma slovenski trener Matjaž Kek potpisao ugovor s HNK Rijeka. Malotko je tada vjerovao da će bivši branič Maribora, a kasnije i šef stručnog stožera istoimenog kluba (potom i slovenski izbornik) postati najdugovječniji trener u povijesti Hrvatske nogometne lige.

Kek je stigao na riječku Kantridu s preporukom osvajača dvostruke titule Slovenske lige (i jednog nacionalnog Kupa). Pod njegovim se vodstvom i slovenska reprezentacija 2010. plasirala na Svjetsko prvenstvo. U dopunskim kvalifikacijama za nastup na svjetskoj nogometnoj smotri u Južnoj Africi, "fantje" su eliminirale favoriziranu Rusiju. Na završnom su turniru osvojili 4 boda, ali nisu prošli skupinu sa SAD-om, Engleskom i Alžirom.

Prve sezone na riječkoj klupi, Kek je upoznao odnose unutar HNL-a. Za nedodirljivim Dinamom, Rijeka je zaostala 24 boda i završila na trećem mjestu (iza Lokomotive). Već naredne sezone

(2013./14.) Rijeka je osvojila Kup Hrvatske i titulu "prve pratilje" u HNL-u. Zaostatak za Dinamom iznosio je 11 bodova.

Glede prvenstva ništa se bitnije nije promijenilo niti za godinu dana. Tek je bodovna razlika na koncu natjecanja iznosila 12 bodova u Dinamovu korist. Ali, Rijeka je imala prvog strijelca prvenstva. S 21 pogotkom Andrej Kramarić postao je najboljim golgeterom HNL-a. Zadržao je status najefikasnijeg igrača lige iako ga je Rijeka prodala u engleski Leicester City za 9,7 milijuna funti još tijekom zimskog prijelaznog roka. Bio je to najveći transfer u povijesti riječkog kluba. Za one, koji slabije pamte, Kramarić je u Rijeku stigao – iz Dinama!? Besplatno!

U sezoni 2015./16. Rijeka je ostvarila rekordan niz utakmica bez poraza: 22! No, na kraju je prvakom ponovno postao Dinamo. S osam bodova prednosti. Ali, Rijeka je frustraciju inferiornosti spram Dinama iskalila na Hajduku. Uz činjenicu da je i četvrtu sezonu zaredom ispred splitskog kluba, Rijeka je jadranskog rivala deklasirala usred Poljuda (u prvom dijelu prvenstva) – 3:0. Bio je to susret rekordne posjete iste sezone. U Splitu su brojači registrirali brojku: 24.621.

A onda je pristigla i 2017. za Kineze – godina pijetla. Za hrvatski nogomet – godina Rijeke i Matjaža Keka. Po prvi puta u dugogodišnjoj povijesti (od 1946.)

HNK Rijeka postala je prvakom. Rijeka je postala središtem moći hrvatskog nogometa: klub je osvojio oba trofeja (prvenstvo i Kup Hrvatske), a dobila je i stadion na Rujevici. Na krilima uspjeha, potkraj godine, klub je postao privatnim vlasništvom Damira Miškovića (prethodno je iz vlasničke strukture izašao talijanski tajkun Gabriele Volpi).

Fabula o najtrofejnijem razdoblju HNK Rijeka de facto je saga o trenerskom uspjehu Matjaža Keka. Te dvije priče međusobno se prožimaju i nadopunjuju. Mnogo se detalja posložilo u mozaik riječkog uspjeha. Jedan uključuje i najveći gaf u menedžerskoj karijeri Zdravka Mamića.

Dinamo je na početku sezone imao problem na stoperskim pozicijama. Rijeka je zaprimila iz Maksimira neobičnu ponudu: za povremenog reprezentativca Marka Leškovića, Dinamo je ponudio 1,5 milijuna eura i jednog igrača. Kek je sugerirao Miškoviću:

– Prihvati ponudu pod uvjetom da se taj "jedan igrač" zove – Franko Andrijašević! Budući da spomenuti igrač kod tadašnjeg trenera maksimirskog kluba Zlatka Kranjčara nije bio "u prvom planu", Mamić je poručio Miškoviću: riješeno!

Povijest će pokazati kako je spomenuta robno-novčana razmjena bila najgori posao u Mamićevoj (karijeri). Lešković je,



naime, došao u Zagreb ozlijeđen i do kraja prvenstva odigrao je tek nekoliko utakmica. S druge strane, Rijeka je dobila "i jare i pare": Andrijašević je postao prvim golgeterom Rijeke, a proglašen je i najboljim igračem HNL-a!

Međutim već u prvom prijelaznom roku, Rijeka je prodala nekolicinu najvažnijih igrača. Među njima i Andrijaševića. U sezoni 2017./18. Dinamo je vratio primat (u konačnici, Rijeka je imala tri boda manje). No, rasprodaja "klupskog srebra" nastavljena je i tijekom ovogodišnjeg ljetnog prijelaznog roka. Sa šampionskog portreta, snimljenog prije 17 mjeseci, danas su u momčadi Rijeke ostali samo – Alexander Gorgon, Dario Župarić, Leonard Zuta i Simon Sluga (tada je bio pričuva)!

Današnji igrački kadar riječkog kluba kudikamo je opskurniji kvalitetom od onog šampionskog. Posljedično, niti rezultati u aktualnom prvenstvu nisu na razini očekivanja. Nakon uspjeha protiv Rudeša 19. kolovoza, riječka je momčad šest kola proživjela bez pobjede (Istra 1961 3:3, Dinamo, 1:1, Osijek 1:1, Lokomotiva 0:2, Slaven Belupo 0:0, Gorica 1:2). A onda je Matjaž Kek kazao u novinarske mikrofone: – Nakon konzultacija s predsjednikom Miškovićem, Matjaž Kek više nije trener Rijeke! Morali smo nešto promijeniti. Budući da se osjećam odgovornim za loše rezultate, odlazim. Ne mogu više – očitovao se Kek nakon utakmice u Velikoj Gorici. I protiv novaka u Prvoj HNL, igrači Rijeke odigrali su – slabo i loše. Doduše, imao je Jakov Puljić prigodu u završnici susreta, udarcem s 11 metara vratiti rezultat u ravnotežu. Ali, domaći vratar Kahlina njegov je šut obranio. Bi li eventualni pogodak išta promijenio? Teško. Možda bi samo Kekov bezuvjetan odstup (zakratko) prolongirao.

Bio je to 44. poraz Rijeke u 274 susreta koliko ih je vodio Matjaž Kek. Prethodno je ubilježio 165 pobjeda. Ostavio je klubu četiri trofeja (prvenstvo, dva Kupa i Superkup), a navijačima Rijeke pregršt lijepih uspomena. Svojevoljno je odstupio, iako je formalno bio vezan ugovorom do 2020. Kek je proveo u Rijeci kao trener 2.045 dana. U tom razdoblju najveći rivali, Dinamo i Hajduk promijenili su zajedno – 18 trenera! Dinamo ih je "potrošio" osam, a Hajduk čak desetoricu.

Tri dana nakon Kekove abdikacije, na Rujevici je predstavljen novi trener – Igor Bišćan.

HRVATSKOM REPREZENTATIVCU DIJAGNOSTICIRANA

HIPERTROFIJA SRČANOG MIŠIĆA

## STRINIĆU MIROVANJE I DETALJNA DIJAGNOSTIKA



Već smo u prošlom broju željeli skrenuti pozornost na iznimno važnu temu koja se tiče kako hrvatskog, tako i svjetskog profesionalnog nogometa uopće. Iznenadne srčane smrti kod mladih sportaša postaju sve učestalije, a profesionalni sport danas je vrlo surov i nemilosrdan.

Tako je u javnosti odjeknula i šokantna vijest o hrvatskom reprezentativcu Ivanu Striniću koji se privremeno morao umiroviti dok ne obavi dodatne pretrage. Naime, rutinski pregled u Italiji pokazao je hipertrofiju srčanog mišića.

Zasad ne znamo je li prekid karijere privremen jer je za to potrebna konačna odluka liječnika koja će se temeljiti isključivo na nalazima dodatnih pretraga. Na rutinskom je pregledu, koji su nogometaši obavezni u Serie A napraviti svakih šest mjeseci, lijevom bočnom igraču Milana, otkriven početak hipertrofije srčanog mišića, a to onda podrazumijeva daljnje detaljnije pretrage koje će se obaviti nakon određenog vremena mirovanja.

Ivan Strinić je uvjerenja kako nema razloga za brigu, te će se neko vrijeme odmarati i uspješno zaliječiti ozljedu tetive koju vuče duže vrijeme, a sve

dok ne dobije zeleno svjetlo da se može vratiti igranju. Liječnici su s druge strane, razumljivo, zbog svih događanja u svijetu, iznimno oprezni te iz tih razloga mu je izdana preporuka za smanjenje intenziteta napora uz veće mjere opreza.

Reprezentativni lijevi bočni ljetos je potpisao za Milan, došavši iz Sampdorije kao slobodan igrač. Rossoneri su ga predstavili početkom kolovoza, a tada je izjavio kako ima određenih problema s ozljedom.

"Muči me tetiva mišića, ali u roku tjedan dana bit ću 100 posto spreman i na raspolaganju Gattusu", poručio je optimistično.

U Hrvatskoj pretraga ehokardiografije još uvijek nije obavezna kod standardnog godišnjeg pregleda profesionalnih nogometaša i sportaša, već je uz EKG vlastiti odabir sportaša. Upravo iz tog razloga Nogometni sindikat je odlučio omogućiti hrvatskim nogometašima besplatan UZV pregled, kako bismo mogli prevenirati tragične posljedice, ali i motriti neke urođene srčane mane, za koje možda mladi sportaš niti ne zna, a vrlo vjerojatno niti nema nekih pokazatelja i indikatora za postojanje patologije.



**BRŽE, VIŠE, JAČE!**

**SPORT  
FEST**

**POREČ 12. - 14. 10. 2018.**

**SAJAM | ZABAVA | KONFERENCIJA**

[www.sportfestporec.com](http://www.sportfestporec.com)